

Ljudska

PRAVICA

Leto XXI. Štev. 109

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. # Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 3. OKTOBRA
1934 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

KONFERENCA ŠTIRIH VELIKIH NAJ BI BILA JULIJA V ŠVICI

Zahodne sile so dale zanjo pobudo Moskvi v posebni noti — V Atlantskem svetu so večeraj razpravljali o formoškem vprašanju

Pariz, 10. maja (AFP). Danes dopoldne se je zasedanje Atlantiskega sveta nadaljevalo pod vodstvom grškega zunanjega ministra Stefanopulosa. Na večerajšnji popoldanski seji so izprijeli razpravo o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Danes so razpravljali o preostalih problemih Bližnjega vzhoda in Azije, posebno o Formozi.

Na popoldanski seji je svet nadaljeval obravnavanje problemov Bližnjega in Daljnega vzhoda, začel pa je še razpravo o odnosih med Atlantsko in novo Zahodnoevropsko zvezo.

V diplomatskih krogih pa danes predvsem ugotavljajo, da so ZDA privolile v britanski predlog o sestanku štirih najvišjih predstavnikov. Sestanek med Eisenhowerjem, Edenom, Bulganinom in Faourom bo letos poleti, bržkone julija. Sestali naj bi se v Švici. Pravijo, da je Dulles večeraj telefonično priporočil predsedniku Eisenhowerju, naj privoli v sestanek pod naslednjimi pogoji: 1. da bodo zunanji ministri spremljali ministrske predstavnike in da bodo posebej razpravljali med seboj, 2. da sestanek ne bo imel določenega dnevnega reda, in 3. da konferenca ne bo trajala delj ko teden dni.

Zdaj bo moral ta predlog odobriti še maršal Bulganin. Zahodne velesile so se sporazumele, da bodo še danes povabile Moskvo na to konferenco.

Danes opoldne so v Washingtonu objavili, da je predsednik Eisenhower dal vsa pooblastila zunanjemu ministru Dullesu, naj v njegovem imenu organizira konferenco ministrskih predstavnikov štirih velesil. Če je zdaj koristna.

V komunikaciji, ki ga je predstavniki Bele hiše James Haggerty

prebral novinarjem, je med drugim rečeno, da je bil »predsednik Eisenhower vedno mnenja, da je konferenca najvišjih predstavnikov štirih velesil možna«.

Ze popoldne so predstavniki ZDA, Francije in Velike Britanije izročili v sovjetskem zunanjem ministrstvu noto, v kateri predlagajo sestanek štirih velesil. Podrobna vsebina note ni znana.

Kakor poročajo iz Moskve, so omdotni diplomatski krogi mnenja, da na noto ne bodo takoj odgovorili, ker je zunanji minister Molotov davi odptoval v Varšavo, v soboto in nedeljo pa se bo bržkone mudil na Dunaju, ker je pričakovati sklenitev avstrijske državne pogodbe.

Dulles o Formozi

Pariz, 10. maja (AFP). Ameriški zunanji minister Dulles je danes na ožji seji Atlantskega

sveta izjavil o formoškem problemu, da bodo ZDA branile otoka Kemoj in Macuju samo v primeru, če bi Kitajska kombinirano napadla oba otoka in Formozo.

Dulles je rekel, da je Formoza bistvenega pomena za obrambo Tihega oceana in da bi izguba tega otoka utegnila privedi do izgube vsega vzhodnoazijskega področja, spričo česar so ZDA sklenile braniti Formozo.

Zatem je rekel, da je Kitajska okrepila svoje postojanke na obali nasproti otokoma Kemoju in Macuju. Pripomnil je, da so ZDA zahtevale od Čangkajškove vlade, naj njene čete ne napadajo tega dela kitajske obale. Dulles je na koncu izjavil, da je ameriška politika v Aziji podobna tisti, ki jo ZDA uveljavljajo v Evropi, se pravi, da je to politika »trdne roke«.

Oborožitev pred združitvijo

Adenauer o konferenci štirih in zahodnonemški vojski

Pariz, 10. maja (AFP). Po današnji dopoldanski seji Atlantiskega sveta je kancler Adenauer na sestanku z novinarji rekel: »Če bi Zahodni Nemčiji predlagali, naj se odreče oborožitvi v zamenjavo za ponovno združitve dežele, bi po mojem mnenju takšna ureditev tako spremenila ravnotežje sil, da to ne bi bilo v prid ne miru ne svobodi.« Kancler je tako odgovoril na vprašanje: »Kaj bi storili, če bi vam SZ predlagala, da se odrečete oborožitvi v zamenjavo za ponovno združitve?«

Adenauer pa je tudi poudaril, da bodo Zvezni zbor pozvali, naj še pred julijem odobri zakon, na podlagi katerega bo dovoljeno nabiranje prostovoljcev za nemško vojsko. Dejal je tudi, da niti za ta zakon kakor tudi ne za zakon, na podlagi katerega bodo kasneje uvedli obvezno vojaško službo, ne bodo zahtevali dvotretjinske večine glasov Zveznega zbora. Izrazil je upanje, da bodo zakon o nabiranju prostovoljcev sprejeli in pripomnil, da imajo že zdaj nad 120.000 prostovoljcev in da bodo konec julija prvi nemški vojaki lahko oblekli uniforme.

Na vprašanje, kakšne so perspektive konference štirih, je Adenauer odgovoril, da dvomi, da bo nemško vprašanje v središču razprav na tej konferenci, ker je po njegovem mnenju problem Nemčije samo eden izmed elementov v splošni napetosti na svetu. Nemški kancler je poudaril, da je prepričan, da sporazuma štirih velikih ne bi mogli doseči na škodo Nemčije, »ker se je položaj po jaltski in potsdamski konferenci spremenil«.

Adenauer je razen tega izjavil, da namerava kmalu zapustiti resor zunanje ministrstva in da se bo posvetil bolj vprašanjem socialne politike in obrambe.

Priprave na obisk indijskih parlamentarcev

Beograd, 10. maja. (Tanjug). Predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je sprejel danek dopoldne burmanskega veleposlanika v Beogradu g. Hla Maunga, opoldne pa še italijanskega veleposlanika v Beogradu g. Gastona Guidottija. Obiska sta bila protokolarnega značaja.

Dopoldne je bil pri Moši Pijadi tudi indijski veleposlanik g. Radžašvar Dajal, s katerim se je razgovarjal o podrobnostih obiska indijskih parlamentarcev, ki bodo konec tega meseca prišli v Jugoslavijo.

Iz diplomatske kronike

Beograd, 10. maja. (Tanjug) — Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je sprejel danes dopoldne romunskega veleposlanika g. Nicola Guina.

Pri državnem podtajniku za zunanje zadeve Veljko Mičunoviću je bil danes dopoldne kitajski odpravnik poslov Čo Ču Jen.

Državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica je sprejel danes egiptskega poslanika gospoda Rudžija, avstrijskega veleposlanika g. Waltera Wodaka in zatem še odpravnik poslov zahodnonemškega veleposlanštva g. Güntherja Scholla.

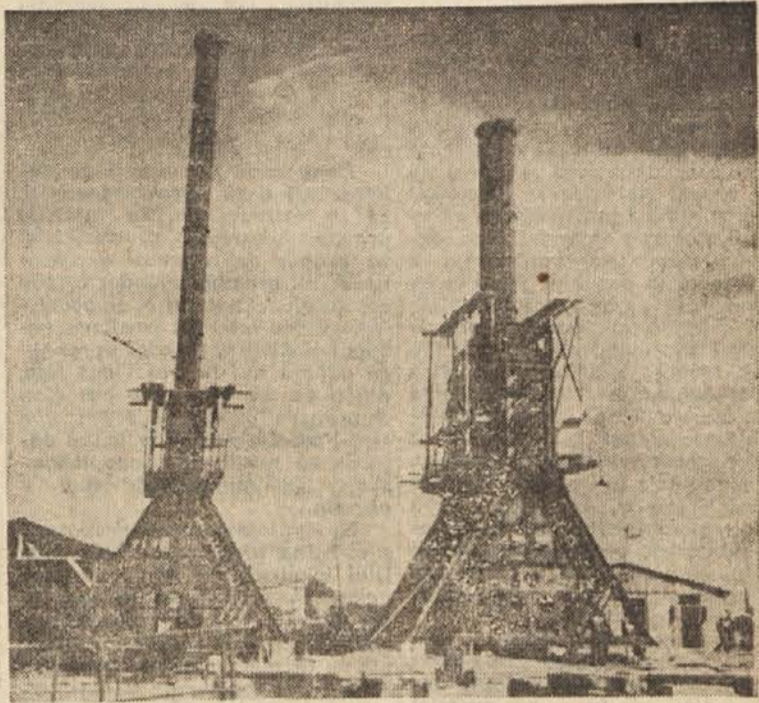
Včeraj je državnega podtajnika Prica obiskal odpravnik poslov kitajskega veleposlanštva g. Čo Ču Jen. Ta je bil danes tudi pri državnem podtajniku Hasanu Brkiću.

Vsi ti obiski so bili protokolarnega značaja.

Sprejem ob prazniku CSR

Beograd, 10. maja. (Tanjug). Ob državnem prazniku CSR je češkoslovaški veleposlanik v Beogradu g. Viljem Pithart sinoči priredil slovesen sprejem.

Na sprejemu so bili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Vukmanović, člana Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović in Veljko Zeković, državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj, načelnik generalnega štaba JLA generalpolkovnik Ljubomir Vučković ter javni in kulturni delavci.

Montiranje novih destilacijskih naprav v rafinerijah v Sisku

ADNAN MENDERES OB POVRATKU IZ JUGOSLAVIJE

Dokazi prijateljstva

naših narodov nasproti zavezniki Turčiji

Carigrad, 10. maja. (Tanjug) Turški ministrski predsednik g. Adnan Menderes je poslal podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Aleksandru Rankoviću naslednjo brzojavko:

»Ko sem se poslavljaval od Vas na beograjskem letališču, kamor ste me sprejeli, sem skušal v svojih poslovnih besedah izraziti prisrčna čustva, s katerimi so me navdihnili moj obisk in moji razgovori v prijateljski in zavezniki Jugoslaviji. Povsod, kamorkoli sem prišel, sem videl pri vas množice, prepričane o vrednosti našega prijateljstva in našega zaveznitva. Ugotovil sem, da se jugoslovanskim narodom obeta še daljša prihodnost. Obodrla me je odkritosrčnost vseh, s katerimi sem se razgovarjal. Na svoj obisk v Vaši lepi deželi in na po-

znanstva, ki sem jih navezal, bom ohranil spomin, prežet z globokim zadovoljstvom in neizbrisnimi simpatijami.«

Po prihodu v Carigrad je turški ministrski predsednik Adnan Menderes sodelavcu carigradskega radia izjavil:

»Ko stopam na tla naše lepe dežele, me navdaja globoko, radostno zadovoljstvo. Zelo sem srečen, ker sem v dneh svojega obiska v Jugoslaviji ponovno videl in občutil, kako Jugoslavlani ljubijo in cenijo našo deželo. Kar smo videli in slišali v Jugoslaviji, nas je prepričalo, da pomenita prijateljstvo in zaveznitvo s Turčijo za to deželo v nekem smislu njeno nacionalno politiko. Sporočam vam prijateljske pozdrave in najboljše želje jugoslovanskih narodov.«

V VARŠAVI KONFERENCA

o varnosti vzhodnoevropskih dežel

Varšava, 10. maja (TASS). — Danes sta prispela sovjetski ministri predsednik maršal Bulganin in zunanji minister Molotov. Udeležila se bosta konferenca o varnosti vzhodnoevropskih dežel, ki se bo jutri začela v Varšavi.

V Varšavo je večeraj s istim namenom prispela tudi madžarska vladna delegacija pod vodstvom ministrskega predsednika Andrasa Hegedisa, bolgarska delegacija pod vodstvom ministrskega predsednika Vilka Crvenkova, vzhodnonemška vladna delegacija, v kateri so med drugimi ministri predsednik Otto Grotewohl, podpredsednik vlade Walter Ulbricht in zunanji minister Lothar Boltz. V poljsko glavno mesto je prispela tudi delegacija LR Albanije, ki jo vodi ministriški predsednik Mehmed Sehu.

London, 10. maja. (Tanjug). Times razpravlja danes v uvodniku o konferenci Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih dežel v Varšavi in ugotavlja, da bo osem vzhodnoevropskih dežel sklenilo pogodbo o medsebojni pomoči in razpravljalo o ustanovitvi enotnega vojaškega poveljstva za ves evropski Vzhod. Časnik pa poudarja, da je varšavska konferenca bolj političnega kakor vojaškega značaja. Združitve vojaških sil naj bi neposredno omogočila, da bodo sovjetske čete ostale v satelitskih deželah in da se vzhodnonemška policija odkrito proglasi za vojsko. Tako bi Vzhod odgovoril na obožljivo Zahodne Nemčije in bi Sovjeti dobili v roke adut za nadaljnjo diplomatsko igro.

Liberalni »Manchester Guar-

dian« obravnava v uvodniku ureditev nemškega vprašanja po vzoru Avstrije in pravi: »Avstrija je lahko plavajoči nevtrelac sredi Evrope, ker ne bo občutno motila ravnotežja med silami, pa naj se obrne kamorkoli. Nemogoče pa je za obe strani, da bi tako ravnali z Nemčijo, ne da bi pri tem spremenili svojo sedanjo sestavo Zveze. Za Nemčije ne more biti avstrijske ureditve Konferenca v Varšavi, kakor tudi konferenca v Parizu jasno govori o razdelitvi Nemčije in Evrope.«

OB NASTOPU NOVEGA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

V RIMU SPET OKLEVAJO

v zvezi z dokončno ureditvijo notranjih nesoglasij v sedanji vladni koaliciji

Rim, 10. maja (Tanjug). Novi predsednik italijanske republike Gronchi bo jutri prevzel svoje pošto. Pojutrišnjem bo po določbah ustave predsednik vlade Scelba podal ostavko kabineta. Ta okolnost je sprožila živahno politično dejavnost predvsem zaradi negotovosti glede značaja Scelbovega odstopa. Vprašanje je namreč ali bo odstop zgolj formalen ali dejanski, ali se bo torej s tem začela vladna kriza, ki bi ji sledila strankarska posvetovanja z državnim poglavarjem, da bi določil novega mandatarija za sestavo vlade. Zaradi zadržanega stališča demokratskega vodstva tudi ostale stranke vladne koalicije še niso dokončno opredelile svojega stališča. Socialni demokrati, liberalci in Scelbova demokratska skupina skušajo doseči, da bi sestavo nove vlade ponovno poverili Scelbi. Ta vlada bi obnovila štiristrankarsko koalicijo.

bi pustila neurejene notranje probleme, ki kaj kmalu privedla do dejanske krize in definitivnega padca vlade in zloma koalicije.

Opozicijske skupine in demokratske struje, ki nasprotujejo

Gronchi Giovanni novi predsednik republike Italije

sedanjemu sestavu vlade pa prav tako terjajo dejanski odstop Scelbe hkrati pa tudi dejansko spremembo vlade in sestavo vladne večine. Na eni strani predlagajo izključno demokratsko vladno, ki bi jo podpirali socialisti, na drugi strani pa vlado, ki bi jo podpirali tudi desničarji. Scelbova demokratska skupina, socialni demokrati in liberalci sodijo, da so take kombinacije dokaj nevarne, ker bi spravile vladno v odvisnost od Nennija in KP Italije ali monarhistov in neofašistov.

Vodstvo demokratske stranke še ni zavzelo stališča o teh vprašanjih. Kaže pa, da večina v vodstvu demokratske stranke še ni podprla nobene omenjenih dveh usmeritev nove vlade. Zato pričakujejo, da bodo demokristjani nemara privolili v obnovitev štiristrankarske koalicije kot začasno rešitev, dokler ne bodo razčiščeni notranji odnosi med demokratskimi strujami in dokler ne bo prevladala natančno določena smer. Pričakovati je, da se bodo koalijske stranke dokončno odločile o značaju ostavke na seji ministrskega sveta, ki bo v četrtek zjutraj.

TEŽAVE ZARADI PETROLEJA

nemara ne bodo onemogočile uspeha dunajske veleposlaniške konference

Dunaj, 10. maja (Tanjug). — Na sedmi seji pripravljalne konference veleposlanikov in avstrijskega predstavnika so danes nadaljevali razpravo o 35. paragrafu načrta državne pogodbe. V središču razgovorov je bilo vprašanje formuliranja tega paragrafa v zvezi s koncesijami, ki jih je dala sovjetska vlada avstrijski delegaciji v Moskvi. Stališče zahodnih delegacij je bilo, naj bi

tiste dele paragrafa, ki so bili spremenjeni s sovjetskimi koncesijami, črtali iz besedila pogodbe, oziroma da bi spremembe, ki so nastale po avstrijsko-sovjetskih razgovorih v Moskvi, dodali paragrafu v oblik aneksa.

Sovjetski veleposlanik Iljičev je ponovil svojo zahtevo, naj bi pravice Sovjetske zveze do odškodnine za odstop bivše nemške imovine ostale zapisane v pogodbi, medtem ko naj bi sovjetske koncesije formulirali v posebni pogodbi.

Avstrijska delegacija — očitno z namenom, da bi olajšala sporazum med velesilami o tem vprašanju — ni dala svojega posebnega predloga. Sklenjeno je bilo, da se odškodnina ameriškim, britanskim in nizozemskim petrolejskim družbam, katerih nahajališča so leta 1940 prešla v nemške roke, nadoknadi po sedanjem avstrijskem zakonu o povrnitvi škode, povzročene po nastitvi Nemčiji.

Potek seje je dajal vtis, da delegacije niso prejele novih instrukcij in da se je razprava zaradi tega gibala v okvirih, ki so bili postavljeni že na večerajšnji seji. Na splošno pa je bilo vzdušje na današnji seji mnogo boljše kakor večeraj.

Leone novi predsednik poslanske zbornice

Rim, 10. maja. (AFP) Clan demokratske stranke Giovanni Leone je bil danes popoldne izvoljen za predsednika italijanske zbornice. Zanj je glasovalo 310 poslancev. Nasprotni kandidat Ferdinando Targetti, član Nennijeve socialistične stranke, je dobil 212 glasov.

Današnje glasovanje kaže, da je desnica skupaj z monarhisti in neofašisti glasovala za demokratskega kandidata, medtem ko je levica formirala blok zoper njega.

V avstrijskih uradnih krogih z gotovostjo računajo, da bo pripravljena konferenca veleposlanikov jutri končala svoje delo. Uradni predstavnik vlade je nočjo izjavil, da bo konferenca zunanjih ministrov štirih velesil in predstavnik avstrijske vlade v vsakem primeru koncem tedna in da ji bo neposredno sledil podpis državne pogodbe. Pripomnil je, da bodo ministri najbrž na kratki seji rešili vprašanja, ki so ostala odprta na konferenci veleposlanikov.

Opazeno je bilo, da se današnje seje nista udeležila namestnik sovjetskega visokega komisarja Kudrjavcev in svetnik veleposlanštva Timošenko. V krogih tujih opazovalcev menijo, da sta sovjetska diplomata prekinila delo na konferenci, da bi dobila nove instrukcije za jutrišnjo sejo. Ker se sovjetski zunanji minister Molotov mudi v Varšavi, sklepajo, da sta Kudrjavcev in Timošenko z letalom odptovala v glavno mesto Poljske.

Letalski incident nad Korejskim zalivom

Tokio, 10. maja. (AP). Poveljstvo ameriških letalskih sil na Daljnem vzhodu je objavilo, da so ameriška letala davi sestrelila dve kitajski letali tipa »MIG« in bržkone poškodovala še eno v spopadu, do katerega je prišlo okrog 50 milj južnozahodno od Sinuidža, mesteca ob Korejskem zalivu severnega Rumenege morja na meji med Severno Korejo in Kitajsko. V ameriškem komunikaciji je rečeno, da je 12 do 16 kitajskih lovcev napadlo osem ameriških, ki so leteli nad mednarodnimi vodami. Ameriško poveljstvo pravi, da so kitajski lovci prvi začeli streljati.

To je že tretji incident v zadnjih 16 mesecih, do katerega je prišlo na tem področju Rumenegega morja.

Vremenska napoved

za sredo, dne 11. maja
Probodno precej oblačno vreme, v severni in srednji Sloveniji kratkotrajne plohe predvsem v popoldanskih urah. V južnem delu še pretežno sončno. Temperatura ponoči med 3 in 10, podnevi do 20. V južni Sloveniji delno oblačno s padavinami, sprva deloma nevihtnega značaja. Nevarnost alane.

Samoupravljanje je zanesljiva pot razvoja

Na svetu ni države, v kateri bi imel delavski razred oblast tako neposredno v rokah in kjer bi bil tako vpliven činitelj v družbenem življenju, kot je pri nas, kjer so proizvajalci tudi upravljavci družbenega gospodarstva. Delavsko in družbeno samoupravljanje se je uveljavilo kot osnova naše socialistične ureditve in kot edina zanesljiva pot za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov.

Tako je poudaril III. kongres jugoslovanskih sindikatov, ki je mnogo svojega dela posvetil izpopolnjevanju sistema samoupravljanja. Delavsko samoupravljanje se postopoma razvija tako glede svojih pravic kot tudi glede svoje praktične aktivnosti. Najprej so se organi upravljanja ukvarjali skoraj samo s proizvodnimi vprašanji, kot so proizvodni plan, delovna disciplina, varčevanje za gradivom in podobno. Nato so se izkušenejši organi samoupravljanja začeli lotevati tudi komercialnega in finančnega poslovanja. Tak razvoj je deloma posledica izpopolnjevanja gospodarskega sistema, deloma pa tudi usposabljanja članov teh organov za reševanje težavnih problemov. Seveda pa je še vedno precej delavskih svetov, ki jih je treba še usposabljati za to, da se bodo ukvarjali predvsem s celotno ekonomiko in da se ne bodo zaustavljali zgolj pri proizvodno-tehničnih problemih.

Samoupravnost v gospodarstvu poraja nove odnose. Življenjski pogoji in materialni položaji delavcev so zdaj, ko so proizvajalci tudi upravljavci družbenih proizvodnih sredstev, vse bolj odvisni od njih samih, od tega, koliko sredstev ustvarijo in kako jih razdelijo. Zato proizvajalci spreminjajo svoj odnos do države, do skupnosti, pri njih se čedalje močneje razvija smisel za družbeno lastnino, za kolektivno delo in skupno odgovornost. To spodbuja korenine lokalnega, ožkega, egoističnega gledanja na skupne potrebe. Seveda je to dolgoleten proces. Slabosti ne izginevajo čez noč, marveč so marsikje še dokajšnje. Deloma jih povzroča nezkušenost organov samoupravljanja, deloma zastarela pojmovanja in zlorabe svobodnejšega delovanja ekonomskih zakonitosti, deloma pa še nezadostno razvit gospodarski sistem.

Kongres je obravnaval tudi poseben problem samoupravljanja v trgovini. Ugotovil je, da razdrobljenost trgovine otežuje delavsko upravljanje. Prevladalo je stališče, da kaže uvesti v tej gospodarski veži ustrezne elemente družbenega samoupravljanja, pri čemer je treba zagotoviti materialno zainteresiranost potrošnikov za sodelovanje. Posebej bo treba proučiti in pripraviti predloge za izpopolnitev samoupravljanja v sezonskih in komunalnih podjetjih, gostinstvu, obrti in ustanovah s samostojnim financiranjem.

Z zbori proizvajalcev vplivajo proizvajalci neposredne na celotno ekonomsko in socialno politiko v komunah, republikah in državi. Zbori proizvajalcev se uspešno lotevajo mnogih problemov, se pa marsikdaj preobremenjujejo s tekočimi vprašanji (n. pr. s potrjevanjem zaključnih računov itd.), zato se ne morejo dovolj ukvarjati z ekonomsko politiko v celoti. Organom delavskega upravljanja v podjetjih zbori proizvajalcev premalo pomagajo, njihovi odborniki pa marsikje niso dovolj v stiki z volivci. Sindikalnim organizacijam je kongres naročil, naj proučijo oblike sodelovanja neposrednih proizvajalcev v občinah, sindikalni sveti pa naj okrepijo sodelovanje z zbori proizvajalcev.

Kongres je poudaril, da so gospodarske zbornice in združenja gospodarskih podjetij nov element in oblika v samoupravnem sistemu. Zbornice omogočajo reševanje problemov, ki so skupni za celotne gospodarske stroke. Napačno pa je, da so mnoge zbornice bolj združenja gospodarskih voditeljev kot pa neposrednih proizvajalcev oziroma vertikalno povezanih organov samoupravljanja. Potrebno je, da se zbornice nadalje demokratizirajo, da bodo v njih imeli neposredni proizvajalci večjo vlogo kot doslej.

Kongres se je postavil na stališče, naj novi zakoniti predpisi, ki se pripravljajo, še razširijo pravice neposrednih proizvajalcev in drugih državljanov v samoupravnih organih. Mandat članov delavskih svetov naj bi se podaljšal na dve leti, kot predlaga večina kolektivov. Mandat upravnega odbora naj bi trajal eno leto, nihče pa ne bi mogel biti član upravnega odbora dlje kot dve leti. Podjetja naj bi se lahko odločila za uvedbo organov delavskega samoupravljanja tudi v obratih.

Kongres je še posebej opozoril sindikalne organizacije na škodljivi lokalizem in partikularizem nekaterih podjetij in komun, na borbo proti kršenju zakonov, neizpolnjevanju obveznosti, razpisništvu in podobnim pojavom. Tistim, ki so kaznovani zaradi gospodarskega kriminala, je treba preprečiti zaposlitev na takih delovnih mestih, kjer bi lahko ponovili svoje škodljivstvo. Sindikati naj negujejo in krepijo socialistično moralo v odnosu do družbene lastnine in poslovno moralo v odnosih med podjetji, odločneje naj se zoperstavijo neljalni konkurenci, dvigavanju cen in podobnim pojavom, ki se skrivajo za navidezne interese kakšnega kolektiva.

Kongres je s temeljitejšo proučitvijo vprašanih, ki jih je nakazala praksa, znatno prispeval k nadaljnjemu razvijanju sistema samoupravljanja. M. Z.

Zaradi zaščite naših gozdov je nekaj let omejevali sečenje, kar zahteva seveda tudi ustrezne ukrepe za varčevanje z lesom. Omejitvi smo izvoz mehkega zaganega lesa in usmerili našo lesno industrijo k izdelavi finalnih izdelkov iz lesa, zlasti umetnih lesnih odpadkov. Gre pa tudi za to, da v čim večji meri nadomestimo žagan les glavlencev z drugim gradivom, zlasti s kovinami, betonskimi izdelki itd.

Letošnji zvezi družbeni plan je vsem tem vprašanjem posvetil posebno pozornost. Iz splošnega investicijskega sklada je izločen poseben znesek za finaniranje objektov, ki bodo izdelovali material kot nadomestilo lesa ali bodo omogočili boljše izkoriščanje lesne mase in odpadkov. Poseben natečaj za taka posojila je bil razpisan v drugi polovici marca, in sicer za proizvodnjo materiala, ki nadomestijo žagan in tesan les glavlencev, za proizvodnjo lesnih, lesotnih, iverjastih in podobnih plošč, kartona in lepenske za embalažo in tmečnih plošč iz raznega materiala itd.

Včeraj je potoleki rok za vložitev zahtev po takih posojilih. Kolikor je mogoče že zdaj predelati, je bilo zanimanje za ta natečaj precejšnje. Največ je projektov, ki gredo za razširitev oziroma uvedbo proizvodnje kartona in lepenske za nadomestitev lesne embalaze in lesnih izdelkov sploh.

V tovarni papirja in lepenske v Kollčevem so izdelali projekt za razširitev tovarne in postavitev novega kartonskega stroja za letno proizvodnjo 10.000 ton kartona. Karton bodo izdelovali deloma iz odpadkov pri izdelavi smrekovega lesa, prekuhanega in zmletih, z dodatkom čiste slame in z dodatno količino vode. Ta specialni projekt, ki ga bodo razen tega z uporabo bitumenske mase lepili v plošče, debele 5 do 8 mm, za težko embalažo, ki bo vrh tega neopropustna za vodo.

Tovarna lepenske v Trzinu je predložila projekt za elektrifikacijo pogona, kar bo omogočilo povečanje proizvodnje lepenske od dosedanjih 1100 na 1540 ton. Tovarna lepenske v Prevaljah pa išče posojilo za rekonstrukcijo tovarne in povečanje proizvodnje lepenske od dosedanjih 100 na 1100 ton letno ob razpisni tovarni za proizvodnjo 350 ton rjave lepenske iz žamajna in gozdnih odpadkov. Za graditev tovarni, ki bi izdelovale lepenko iz slame, se poteguje tudi Vojvodina, kjer nameravajo letos zgraditi prvo izmed dveh predvidenih tovarni za lepenko iz slame z letno zmogljivostjo po 3000 ton. Vojvodina ima na razpolago velike količine neizkoriščenih slame in bi nove tovarne porabile le majhen del te slame. Tovarno lepenske iz slame nameravajo najprej zgraditi v Starem Bečeju. Razen tega pa imajo v načrtu zgraditev tovarne iverjastih

plošč, ki naj bi se zgradila pri lesnem kombinatu v Sremski Mitrovici. Zanimiv je tudi načrt tovarne »Impol« v Slovenski Bistrici, ki hoče zgraditi nov objekt za proizvodnjo oken, vrat in rolet iz aluminijastih profilov. Pri tem gre za posebno lepe in sodobne izdelke, ki so se v tujni državi močno uveljavili. Uporaba aluminijastih okenskih okvirjev, vrat in rolet bi omogočila znaten prihranek lesa, saj potrošimo zdaj n. pr. za tridelno okno iz lesa v povprečju četrt kubičnega metra lesa. Na leto nameravajo izdelati 12.000 aluminijastih okenskih okvirjev, 4000 vrat in 15.000 aluminijastih rolet za okna.

Tudi iz Novega mesta se potegujejo za večje posojilo, da bi zgradili obrat za proizvodnjo vezanih plošč. To bi hkrati pomenilo začetek gradnje projektiranega lesnega kombinata v Novem mestu, ki naj bi pozneje po znanem projektu razvil tudi

proizvodnjo močne celuloze in polimernih celuloze za embalažni material, valovite lepenske in papirja iz močne celuloze.

Investicijsko posojilo v okviru tega natečaja išče nadalje Industrija gradbenih izdelkov in Ljubljani, ki namerava izdelovati betonske nosilne oz. drogove za električne daljnovode, ki naj nadomestijo lesene drogove. In pa v tolo opeko kot nadomestilo za lesene stropnike. Lesnoindustrijski podjetje v Ljubljani pa hoče uvesti predelavo žaganja oziroma lesnih odpadkov v razne izdelke, pri čemer bi uporabil kot vezivo bakoelit.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Projekti novih industrijskih obratov za proizvodnjo materiala, ki naj nadomešča les

Zaradi zaščite naših gozdov je nekaj let omejevali sečenje, kar zahteva seveda tudi ustrezne ukrepe za varčevanje z lesom. Omejitvi smo izvoz mehkega zaganega lesa in usmerili našo lesno industrijo k izdelavi finalnih izdelkov iz lesa, zlasti umetnih lesnih odpadkov. Gre pa tudi za to, da v čim večji meri nadomestimo žagan les glavlencev z drugim gradivom, zlasti s kovinami, betonskimi izdelki itd.

Letošnji zvezi družbeni plan je vsem tem vprašanjem posvetil posebno pozornost. Iz splošnega investicijskega sklada je izločen poseben znesek za finaniranje objektov, ki bodo izdelovali material kot nadomestilo lesa ali bodo omogočili boljše izkoriščanje lesne mase in odpadkov. Poseben natečaj za taka posojila je bil razpisan v drugi polovici marca, in sicer za proizvodnjo materiala, ki nadomestijo žagan in tesan les glavlencev, za proizvodnjo lesnih, lesotnih, iverjastih in podobnih plošč, kartona in lepenske za embalažo in tmečnih plošč iz raznega materiala itd.

Včeraj je potoleki rok za vložitev zahtev po takih posojilih. Kolikor je mogoče že zdaj predelati, je bilo zanimanje za ta natečaj precejšnje. Največ je projektov, ki gredo za razširitev oziroma uvedbo proizvodnje kartona in lepenske za nadomestitev lesne embalaze in lesnih izdelkov sploh.

V tovarni papirja in lepenske v Kollčevem so izdelali projekt za razširitev tovarne in postavitev novega kartonskega stroja za letno proizvodnjo 10.000 ton kartona. Karton bodo izdelovali deloma iz odpadkov pri izdelavi smrekovega lesa, prekuhanega in zmletih, z dodatkom čiste slame in z dodatno količino vode. Ta specialni projekt, ki ga bodo razen tega z uporabo bitumenske mase lepili v plošče, debele 5 do 8 mm, za težko embalažo, ki bo vrh tega neopropustna za vodo.

Tovarna lepenske v Trzinu je predložila projekt za elektrifikacijo pogona, kar bo omogočilo povečanje proizvodnje lepenske od dosedanjih 1100 na 1540 ton. Tovarna lepenske v Prevaljah pa išče posojilo za rekonstrukcijo tovarne in povečanje proizvodnje lepenske od dosedanjih 100 na 1100 ton letno ob razpisni tovarni za proizvodnjo 350 ton rjave lepenske iz žamajna in gozdnih odpadkov. Za graditev tovarni, ki bi izdelovale lepenko iz slame, se poteguje tudi Vojvodina, kjer nameravajo letos zgraditi prvo izmed dveh predvidenih tovarni za lepenko iz slame z letno zmogljivostjo po 3000 ton. Vojvodina ima na razpolago velike količine neizkoriščenih slame in bi nove tovarne porabile le majhen del te slame. Tovarno lepenske iz slame nameravajo najprej zgraditi v Starem Bečeju. Razen tega pa imajo v načrtu zgraditev tovarne iverjastih

plošč, ki naj bi se zgradila pri lesnem kombinatu v Sremski Mitrovici. Zanimiv je tudi načrt tovarne »Impol« v Slovenski Bistrici, ki hoče zgraditi nov objekt za proizvodnjo oken, vrat in rolet iz aluminijastih profilov. Pri tem gre za posebno lepe in sodobne izdelke, ki so se v tujni državi močno uveljavili. Uporaba aluminijastih okenskih okvirjev, vrat in rolet bi omogočila znaten prihranek lesa, saj potrošimo zdaj n. pr. za tridelno okno iz lesa v povprečju četrt kubičnega metra lesa. Na leto nameravajo izdelati 12.000 aluminijastih okenskih okvirjev, 4000 vrat in 15.000 aluminijastih rolet za okna.

Tudi iz Novega mesta se potegujejo za večje posojilo, da bi zgradili obrat za proizvodnjo vezanih plošč. To bi hkrati pomenilo začetek gradnje projektiranega lesnega kombinata v Novem mestu, ki naj bi pozneje po znanem projektu razvil tudi

proizvodnjo močne celuloze in polimernih celuloze za embalažni material, valovite lepenske in papirja iz močne celuloze.

Investicijsko posojilo v okviru tega natečaja išče nadalje Industrija gradbenih izdelkov in Ljubljani, ki namerava izdelovati betonske nosilne oz. drogove za električne daljnovode, ki naj nadomestijo lesene drogove. In pa v tolo opeko kot nadomestilo za lesene stropnike. Lesnoindustrijski podjetje v Ljubljani pa hoče uvesti predelavo žaganja oziroma lesnih odpadkov v razne izdelke, pri čemer bi uporabil kot vezivo bakoelit.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

proizvodnjo močne celuloze in polimernih celuloze za embalažni material, valovite lepenske in papirja iz močne celuloze.

Investicijsko posojilo v okviru tega natečaja išče nadalje Industrija gradbenih izdelkov in Ljubljani, ki namerava izdelovati betonske nosilne oz. drogove za električne daljnovode, ki naj nadomestijo lesene drogove. In pa v tolo opeko kot nadomestilo za lesene stropnike. Lesnoindustrijski podjetje v Ljubljani pa hoče uvesti predelavo žaganja oziroma lesnih odpadkov v razne izdelke, pri čemer bi uporabil kot vezivo bakoelit.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

proizvodnjo močne celuloze in polimernih celuloze za embalažni material, valovite lepenske in papirja iz močne celuloze.

Investicijsko posojilo v okviru tega natečaja išče nadalje Industrija gradbenih izdelkov in Ljubljani, ki namerava izdelovati betonske nosilne oz. drogove za električne daljnovode, ki naj nadomestijo lesene drogove. In pa v tolo opeko kot nadomestilo za lesene stropnike. Lesnoindustrijski podjetje v Ljubljani pa hoče uvesti predelavo žaganja oziroma lesnih odpadkov v razne izdelke, pri čemer bi uporabil kot vezivo bakoelit.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Kateri izmed teh projektov bodo v natečaju uspešni, je zdaj še težko reči. To se bo pokazalo v bližnji prihodnosti, ko bodo posebne strokovne komisije pri Narodni banki vse vlozene zahteve temeljito pretehtale. F. S.

Jugoslovanska loterija POROČILO O ZREBANJU SREČE 70. KOLA (PLAN I) v Murski Soboti, 10. maja 1955

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi števkami	so zalede dobitke dinarjev
0040	1.000
5020	80.000
57380	60.000
228420	100.000
596360	100.000
537950	100.000
871	5.000
28581	80.000
51951	80.000
51451	60.000
51491	80.000
69381	60.000
354801	200.000
2	200
112	10.200
9352	30.200
2082	40.200
193672	200.200
265952	100.200
943	3.000
6973	20.000
010133	100.000
016733	100.000
105813	100.000
245883	100.000
259133	100.000
316363	100.000
554783	100.000
9094	50.000
59914	80.000
385	2.000
915	5.000
6655	20.000
7625	20.000
303405	200.000
442155	100.000
3376	50.000
041366	100.000
171586	100.000
185586	200.000
518276	100.000
540216	200.000
586766	100.000
137	2.000
1157	32.000
45657	60.000
256677	800.000
279677	600.000
298	2.000
868	2.000
0528	20.000
141258	100.000
357218	100.000
452428	100.000
588268	100.000
9	200
659	5.200
0619	20.200
7859	30.200
00969	60.200
474259	400.200

PREDSEDSTVO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE PRIREJA V POČASTITEV DESETE OBLETNICE OSVOBODITVE

SVEČAN KONCERT

KI BO V DVORANI SLOVENSKE FILHARMONIJE DNE 14. MAJA OB 20. URI

Spored:
Dimitrij Zebre: Svobodi naproti
Marjan Kozina: Ilova gora, Bela Krajina
Oskar Danon: Kozara
Aph-Vrabec: Bilečanka
Rado Simoniti: Pesem o Titu

Koncert izvajata orkester in zbor Slovenske filharmonije pod vodstvom Sama Hubada in Rada Simonitija

TEZNIJE ZAHODNO-NEMSKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV GIBANJE ZA ZDRUŽITEV NEMČIJE

naj bi se razmahnilo, da bi vplivalo na neposredne nove mednarodne razgovore o nemškem vprašanju

(OD POSEBNEGA DOPIŠNIKA)

Bonn, 10. maja. — Te dni, ko zasedajo zahodne vojaške organizacije v Parizu, vzhodne pa v Varšavi, se je nemško politično življenje očitno spet razvnelo in vznemirilo. Nervozni so vladni in opozicijski krogi. V Bonnu pričakujejo, da bo sklenitev avstrijske državne pogodbe in vabilo zahodnih držav Moskvi na konferenco štirih še bolj dvignilo temperaturo ter prisililo vlado in opozicijo, da se bosta znova obrnila na ljudstvo in javnost v obrambo svojih koncepcij. Zdaj je namreč politično nezainteresiranim državljanom Nemčije jasno, da konferenca štirih ne bo mogla mimo nemškega vprašanja in da sta v Nemčiji čedalje očitnejši dve koncepciji o nemški prihodnosti.

Kancler Adenauer in njegovi najbližji sodelavci v naglici in odločno uveljavljajo pariške pogodbe. Pred nekaj dnevi so začeli preizkušati letala za bodoče letalstvo, delegacija bivših oficirjev pa je odpotovala v ZDA, da bi proučila in prinesla v Nemčijo ameriške vojaške izkušnje. Nemška zastava je večerj poleg drugih zavijala na jamboru vrhovnega poveljstva Atlantske zveze in vrhovni poveljnik general Gruenther je svečano pozdravil bivšega nemškega generala Speidla kot predstavnika nove nemške vojske.

Vtem ko v Parizu izrekajo zdravice in dobrodošlice kanclerju Adenauerju, pripravljajo v Bonnu in v Düsseldorfu nov val mitingov proti oborožitvi in za združitev Nemčije. Ni še znano, ali se bo ta val razmahnil tako, kakor se je pred dvema mesecema. Toda socialni demo-

Aleš Bebler med beograjskimi novinarji

Beograd, 10. maja. (Tanjug). Člani zunanje-politične sekcije Društva novinarjev Srbije so priredili danes v Klubu novinarjev poslovilno kosilo našem novemu veleposlaniku v Franciji dr. Alešu Beblerju, ki bo konec tega tedna odpotoval v Pariz. Na kosilu so bili državni podtajnik za zunanje zadeve Srđjan Prica, opolnomočeni minister dr. Jože Zmajak in načelnik tiskovnega oddelka Branko Drašković ter novinarji beograjskih časnikov, agencij in radijskih postaj.

Ob prvih parlamentarnih volitvah v Indoneziji: v Džakarti so zidove hiš preplepili z emblemi strank.

NAPAK BI BILO bodriti elemente, ki je zanje tržaški sporazum le kos papirja

Trst, 10. maja. »Giustizia«, glasilo italijanske socialdemokratske stranke, je objavila danes članek člana vodstva tržaške podružnice »Intertransa« Cesara pod naslovom: »Sožitje na Jadranu«. Pisec ugotavlja, da je rešitev tržaškega problema uglasjevanje je poti politiki gospodarskega in političnega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Po njegovem mnenju predstavlja trgovinski sporazum, sklenjen 31. marca v

Vsaj delno popravljena krivica

Trst, 10. maja. Prizivno društvo v Trstu je danes zaradi pomanjkanja dokazov opustilo Aleksandra Zerjalo iz Boljuna, ki ga je porobno sodišče lani konec novembra obsodilo zaradi sramotivne italijanske zastave na 8 mesecev zapora.

1. novembra lani so policijski agenti aretirali omenjenega Zerjalo, ki so ga obdolžili, da je snel z venca, ki je bil položen ob spomenik partizanskih borcev v Domžlu, italijanski tržak in ga spravil v žep. Porobno sodišče je takrat upoštevalo kot dokaz krivde nacionalista, ki naj bi pripadal Osvobodilni fronti.

6. sedanjo razsodbo je prizivno sodišče vsaj delno popravilo krivico, ki je bila takrat praznodelana Zerjalu.

Naši prvi diplomati na poti na Kitajsko

Beograd, 10. maja. (Tanjug) — Prva skupina jugoslovanskih diplomatov na Kitajskem je večerj odpotovala v Peking. V njej sta razen uslužbencev veleposlaništva svetnik Nikola Miličević in tiskovni ataše Voja Daković. Svetnik Miličević bo odpravnik poslov vse do prihoda veleposlanika V. Popoviča na Kitajsko.

licije so pripravljene podpreti gibanje za združitev dežele v okviru »kuratorija za združitev«, ki so ga ustanovili pred dvema letoma kot izvenstrankarsko organizacijo, pa se doslej še ni dosti uveljavljala.

Predsedstvo Socialnodemokratske stranke meni, da bi lahko takšno gibanje znatno vplivalo na potek bodočih razgovorov o nemškem vprašanju, predvsem tako, da bi preprečilo težnje, da bi se štiri okupacijske države sporazumele na podlagi razdeljene Nemčije. Takšne težnje pa so po njihovem mnenju zelo močne na Zahodu in na Vzhodu.

Vladni tisk danes ni polemiziral s socialnodemokratskim programom. In uradnih mestih si prizadevajo, da bi ga javnost čim manj opazila.

R. Vujović

PISMO EGIPET NA RAZPOTJU

Kairo, aprila. Pred odhodom v Bandung je imel polkovnik Naser pred 1600 častniki egiptiske vojske, ki so dejansko jedro vojaškega političnega gibanja, pomemben govor, v katerem je prikratk smelo očrtal obrise bodočega razvoja Egipta. Ob tej priložnosti je razglasil šest osnovnih načel in ciljev egiptiske revolucije:

1. uničenje imperializma in tistih egiptiskih izdajalcev, ki so bili njegovo orožje; 2. uničenje fevdalizma; 3. odprava monopola v gospodarstvu in odstranitev nadvlade kapitala nad državnim oblastjo; 3. izgraditev močne vojske; 5. vzpostavitev socialne pravičnosti, in 6. zdrav demokratični sistem.

Ko je govoril podrobneje o bodočem razvoju dežele, je Naser rekel: »Naš cilj je izgraditi idealno družbo — pravi socializem. Tega pa ne moremo doseči s tako nizkim narodnim dohod-

kom... Kapital ne sme delovati po svoji volji, temveč ga je treba upravljeti.«

Predsednik Revolucionarnega sveta in vlade je tudi poudaril, da pomeni socializem nacionalizacijo, nadaljnje razvijanje veleindustrije, posebno virov električne energije in podjetij, povezanosti z javnimi službami. Po njegovem mnenju spriči nerazvitenosti industrije v Egiptu pravzaprav ni kaj nacionalizirati, pač pa bo država investirala znatna sredstva v nove velike tovarne in naprave.

Napovedani odlok o obsegu državne udeležbe v ključni industriji pomeni velik preobrat v primeri s prejšnjimi načrti, ki niso presegali 30% državnih delnic v tih podjetjih, ker se vlada ni nameravala vmešavati v privatno industrijo. Tri notranja državna podjetja, ki so bila konec minulega leta vpisana v rekordnem času, pa so prinesla državi 25 milijonov egiptiskih funtov in jasno pokazala, da je vlada odločena močnejše poseči v gospodarski razvoj dežele in izboljšati življenjski standard ljudstva.

Do nove smeri Revolucionarnega sveta je prišlo zato, ker je notranji razvoj neogibno terjal nadaljnje spremembe. V dveh in pol letih po državnem udaru je egiptiska revolucija v nekem smislu začela zaostajati, se vrteti v krogu, skratka ostala je brez zagona. Brez širšega programa in perspektiv glede napredka dežele, njenega gospodarstva in položaja najširših plasti ljudstva, je vojaško gibanje začelo izgubljati vpliv ravno med tistimi množicami, ki so marca lani podprle častnike, da so ostali na krmilu. Problem je postal še bolj zapleten, ko je bil spore zaradi Sueškega prekopa poravnani in nacionalistična gesla niso več zastavljala, da bi zapolnila nastalo praznino.

Vojaško gibanje je prišlo navzkriž tudi z egiptovskimi kapitalisti, ki so dejansko veleposestniški razred, slabo zainteresirani na industriji. Odpor domačih kapitalistov proti investicijam v industrijo je negativno vplival na priliv kapitala iz tujine. Po drugi strani se je jasno pokazalo, da ni mogoče nadaljevati republikanske pot industrializacije in izboljšanja kmetijstva z investicijami tujeja kapitala in prostovoljno uporabo domačih sredstev.

— Z VSEH STRANI SVETA —

JUŽNI VIETNAM PREPOVEDANI FRANCOSKI LISTI

Saigon, 10. maja (AFP). — Vietnamske oblasti v Saigonu so pred nekaj dnevi prepovedale prodajo nekaterih francoskih časopisov, med njimi tudi »France Soir«, »Paris Press«, »Figaro«, »Aurore« ter tednikov »Paris Match«, »Jour de France« in »Rivarolo«. Vietnamske oblasti so ob...le ta ukrep, češ da ti časniki »zionamerno prikazujejo dogodke v Južnem Vietnamu«. Podobno so ukrenili tudi s švicarskim časopisom »Suisse«.

GRČIJA TUJE INDUSTRIJSKE INVESTICIJE

Atene, 10. maja. (Tanjug). — Nemško podjetje »Hydrocarbon« bo te dni začelo v Grčiji graditi rafinerijo nafte.

Razorožitveni razgovori

London, 10. maja. (AFP) Vodje štirih zahodnih delegacij na razorožitveni konferenci, ki se je začela 25. februarja, so se danes sestali v britanskem zunanjem ministertvu. Pozneje se je sestel ves ožji odbor razorožitvene komisije OZN.

Izkušnje z milanskega velesejma

Prihodnjič bo treba bolje upoštevati i reprezentančno i komercialno plat naših gospodarskih razstav v tujini

D a bom z uvodom, kakršnega večkrat berete, nekoliko krajši, samo toliko, da so bili cariniki v Sezani zelo korektni ter so naglo opravili svojo nalogo, in je prav, da jim to priznamo, ker je že v navadi, da jih dostokrat — upravičeno ali pa tudi ne — grajam. Na Opčinah pa so sosedni vsiljivo sprševali po cigaretnih in silivovih, tokrat brez posebnih uspehov.

Z mano sta bila v oddelku tudi dva mladeniča, ki sta bila namenjena k staršem v Ameriko. Čeprav je bil eden izmed njih ameriški državljan, svoje »domovine« še ni videl. Bila sta precej tiha in oči so se jima nekoliko motno zalesketale, ko smo se poslavljali od slovenske zemlje.

Po kratkem presledku v Trstu se je v tiskovni pisarni Sestjana in Vložev in z veliko hitrostjo odbrnel po ravni Furianji proti Benetkam, od ondod mimo Padove proti Veroni, kjer sem bežno videl grobnico Romena in Julije. Točno 12 ur po odhodu iz Ljubljane so zaskrpile njegove zavore na milanskem kolodvoru. Bolje rečeno, pod vzbočeno streho njegove vtičanske lope s 15 prazni in 28 tiri. Skupaj s tremi zastopniki krantske »iskre« sem kmalu dobil sobo, ki so nam jo nakazali na informacijskem uradu na postaji. Oddal nam jo je zastopnik, ki je za časa velesejma kakor

mного drugih zaslužil lepe denarce. Naslednje jutro smo se s tramvajem odpeljali na velesejem. Ze od daleč je bil viden na sedmerih visokih stebrih ne olimpijski, pač pa sejmski ogenj, ki so ga prizigali 12. aprila in ugalsli 27., ko je bil sejem zaključen.

Razstveni prostor je tako velik kakor center Ljubljane od kolodvorova do univerzitetne knjižnice in na njem je večje število paviljonov, v sredini pa tako zvana Palača narodov, kjer je letos razstavljal 34 držav.

Skozi s vhodov se je od sedme ure dalje pretakala reka ljudi, med katerimi je bilo dosti kmetijske prebivalstva in tujeve Med obiskovalci je bilo še vse polno črno obelčenih »don Basiljev« s širokokrajnimi klubuki, tako da se je človeku vsiljevalo vprašanje, kdo preživlja tako »množično organizacijo«, ki je zajela tudi znatno število mladih ljudi, ki bi lahko pri drugem ustvarjalnem delu mnogo več koristili Materi domovini.

Po tratih med posameznimi paviljoni so ljudje z deželami in grupčah posedali si tešili glad in gasili žejjo iz svojih mavh in kantarjav. V mestu so bile te dobrane vse predraže in še bolj po sejmskih bifejih in restavracijah, kjer je že nič kaj posebno kosilo stalo 1500 lir. Prava pravzaprav življenjski stroški v Italiji sploh visoki, posebno za stanovanja, ki stanejo tod tudi več kakor polovico mesečne plače.

A ostanimo pri velesejmu. Največjo pozornost obiskovalcev je pritegnil paviljon, v katerem so glavne italijanske tovarne razstavile najnovejše tipe motornih koles Avtomobilov. V Milanu niso razstavljali, ker je bila prav tedaj posebna mednarodna razstava avtomobilov v Turinu. Svoje tovarne kar tekmovala s svojimi izdelki, da bi pritegnile kupce. Tudi cene so bile letos že nekoliko nižje.

Dozlega dvorana z najrazličnejšimi kmetijskimi stroji, ki so se okrog njih gnetli ljudje z dežele, je vsakomur pritegnila, ki utegne biti v bližnji bodočnosti skoraj že v celoti mehanizirano, kolikor bodo posamezniki ali zadruge vedele finančno zmogljivost do vseh teh strojev.

Naravniva in tudi značilna za lesa revno Italijo je bila razstava pohištva, ki se je njegova izdelava usmerila k čim manjši uporabi lesa ter k čedalje večji uporabi lahkih kovin, kar veda posebno za opremo v gostinstvu in pisarnah. Kar pa je bilo razstavljeno s obnovo pohištva, je bilo izdelano v baročnem ali biedermeyerškem slogu, tako da za našo industrijo »najnovih modernih ravnih linij in plošev« ni bilo dosti opaziti.

Prostorna dvorana z najrazličnejšimi beograjskimi stroji, ki bila svedva polna žensk, pa tudi polna želj-

nih pogledov in neutešljivih potreb, da bi delo rok opravili blesični pralni stroji, mešalni mež, čežan in sadni sodovi, da bi stroji pomivali posode in sesali prah Visoke cene, ki jih zmore presneto malo meščanov, odrivajo ogromno večino še zmeraj nazaj k metlam in perilnikom.

Jugoslovanski paviljon je že zmeraj kritiziral. In nemara res ne iz so sega »svita«. V njem je razstavljalo 40 podjetij z vseh naših industrijskih področij. Vsekakor bi moral v bodoče zunanjetrgovinska zbornica koordinirati razstavo tako, da ne bi prišlo do paradoksa, da 4 podjetja z elektromotorji edina zastopajo vso jugoslovansko industrijo strojev. Po nobi je bila, da ne znamo izdelovati nič drugega kakor elektromotorje. Če hočemo pokazati uspehe našega gospodarstva, bo treba razstaviti res nekaj več. Če pa premislimo stvar še s komercialne plati, tedaj je pa že docela izključeno, da bi Italija kupovala od nas samo in ravno — elektromotorje.

Razstavne prostore je uredil arh. Bravariti. Na stebrih dvorane so bile privrščene deske, pod njimi razstavne police. Nekaj blaga je viselo na deskah, nekaj pa ga je bilo na policah. Rjavo ozadje desk enakobarvno ali podobno blagu ni dalo, da bi prišlo do izraza. Podobnih neskladnosti in odbijajočih vtisov je bilo še več. Te pomanjklivosti našega paviljona je bilo opaziti toliko bolj, ker je bil v neposredni sosesčini avstrijski, ki je bil urejen z mnogo več okusa.

V ostalem pa so naša podjetja razstavljala mnogo blaga, ki bo prišlo res v poštev za izvoz v Italijo. Tako je bilo znatno zanimanje za les in lesne izdelke, za živila ter za izdelke domačih obrti. Treba pa je vedeti, da milanski velesejem nima mednarodnega značaja ter je bil doslej bolj podoba resti italijanskega gospodarstva. Tudi letos so ga tako imenovali: prikaz 10-letnega razvoja italijanskega gospodarstva. Zato je bila nemara napaka tudi v tem, da so naša podjetja v Palači narodov, ki naj bi le predstavila gospodarstvo in turizem v nosameričnih državah, hotela doseči tudi komercialni uspeh. Če pa je bilo tak namen, bi bilo mnogo bolje, ko bi bila podjetja razstavljala v posameznih gospodarskih paviljoni in oddelkih izven palače, kamor so v glavnem prihajali resniški kupci, ki so dejansko sklepali posle za posamezne vrste blaga.

Kljub vsemu pa je bil na srečo le dosežen tudi komercialni uspeh naših podjetij, čeprav ne v tolikšni meri, kot bi ga bilo lahko pričakovali. In nemara nam bo ta izkušnja v novih pogojih gospodarstva sodelovanja s sosednjimi državami priložnost obdržati v resni bolj realne in ekonomične sadove. E. F.

Vtisi izraelskega sindikalnega delavca

s kongresa naših sindikatov in o našem družbenem in gospodarskem razvoju

Beograd, 10. maja. — Član Izvršnega odbora Splošne federacije izraelskih delavcev (Histadrut) Marko Jarblum, ki je prisostvoval III. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije, je odpotoval danes iz Beograda nazaj v Tel Aviv.

Pred odhodom je v razgovoru s sodelavcem »Borbe« nanizal svoje vtise s kongresa in o Jugoslaviji na splošno.

Predstavnik Histadruta je izjavil, da je nanj napravil močan vtis velik napredek Jugoslavije po II. kongresu Zveze sindikatov, ki se ga je prav tako udeležil.

»Poseben vtis so napravili name,« je rekel Jarblum. »napori na področju proizvodnje, zavest, da je gospodarski razvoj

podlaga politične samostojnosti, opustitev dogmatizma v izbiri novih in zavračanju neprimernih oblik in metod v družbenem in gospodarskem življenju, prizadevanje, da bi se ljudstvo čim bolj neposredno vključilo v gospodarsko upravljanje, ter veliki napori na področju izobraževanja in vzgoje.« »Seveda še ni vse dovršeno, toda veliko je bilo storjenega, zlasti če upoštevamo objektivne težave. Razen tega pa je tudi orientacija jasna.«

Marko Jarblum je na koncu poudaril, da so pogoji in obojestranska želja po čim širšem sodelovanju med Histadrutom, v katerem je včlanjena tretjina izraelskega prebivalstva, in našimi sindikati.

BRITANSKO POSREDOVANJE v Pekingju v zvezi s formoškim vprašanjem

London, 10. maja. (Tanjug). — Cradno poročajo, da se je angleški odpravnik poslov v Pekingju Travellian večerj razgovarjal s kitajskim ministrskim predsednikom Ču En Lajem o Formozu. Do sestanka je prišlo na podlagi navodil, ki jih je dala angleška vlada konec minulega meseca svojemu odpravniku di-

plomatskih poslov, naj prosi za razgovor s Ču En Lajem, da bi ta podrobneje pojasnil stališče, na katero se je postavil v svoji izjavi na azijsko-afriški konferenci v Bandungu. Ču En Laj je takrat predlagal neposredne razgovore z ZDA o Formozu. Pripomnil je, da se LR Kitajska s tem ne odreka svojim pravicam do osvoboditve Formoze.

Angleški zunanji minister Macmillan je 27. aprila v Spodnjem domu poročal o teh navodilih, ki jih je dala vlada Travellianu. Takrat je poudaril, da je bila politika angleške vlade zmeraj usmerjena na to, da bi se opustile sovraštosti, potem pa bi skušali s pogajanjem urediti vprašanje Formoze in otokov v bližnji kitajske obale.

Irak» za propagando proti Iraku in njegovemu režimu. Zadržil mu je, da Egipet spodbuja Irak in njegovo ljudstvo in upa, da bo sedanjí spor med obema delcelama poravnani.

BURMA OPERACIJE PROTI KUOMINTANSKIM TOLPAM

Bangkok, 10. maja (AFP). — Burmanske čete nadaljujejo operacije proti kuomintanskim tolpam, ki se zmeraj zadržujejo v Burmi. Burmanske čete so vrgle v boj znatna vojaška sredstva, zlasti težko topništvo.

KITAJSKA KUOMINTANSKE OPERACIJE

Peking, 10. maja (Nova Kitajska). — Minuli mesec so Gangkajski vojski izvedla 1028 potolev nad obainimi pokrajini Fukien, Cekjang in Kvan-tung. Bombardirala so otok Vuju, noko vas v Fukienu ter ladje in ribiške ladje ob obali Pingtana in Sičenga v pokrajini Fukien. Ob teh napadih so poškodovale tri ladje in ribiške ladje, pri čemer sta bila ubita dva ribiča, sedem pa jih je bilo ranjenih. Kitajsko protiletalsko topništvo je sestrelilo 3 letala in tri poškodovala. Ujeli so nekega kuomintanskega pilota.

IRAK EGIPTSKA ZAGOTOVILA

Bagdad, 10. maja (AFP). — Egiptski veleposlanik Teftik Ismail Katamiš je bil pri tržaškem zunanjem ministru Bašajanu in mu je zagotovil, da Egipet ne vzdržuje tajne radijske postaje z imenom »Glas svobodnega

Uradni predstavnik Foreign Officea pa je novinarjem izjavil, da je Ču En Laj obljubil, da bo s poročili stališče svoje vlade v ustreznem roku. Pripomnil je, da smatrajo to izjavo kitajškega ministrskega predsednika v Londonu za bodrilno. V sestanku angleškega odpravnika diplomatskih poslov s Ču En Lajem vidijo torej uvodno izmenjavo mnenj. Predstavnik Foreign Officea je tudi izjavil, da je imel angleški odpravnik poslov že prej več sestankov s Ču En Lajem, o katerih pa javnost ni bila obveščena.

Kitajska vlada bo najbrž natančneje odgovorila po izmenjavah mnenj med Ču En Lajem in Nehrujevim odposlancem Krišno Menonom. V Londonu pravijo, da bo Velika Britanija obveščena o poteku in rezultatih teh razgovorov na podlagi že veljavne prakse glede izmenjave informacij med vladami dežel v Britanski skupnosti.

RAVENSKA »SVOBODA«

žarišče delavske kulture na Koroškem

Prejšnjo nedeljo so v Ravnah na Koroškem igrali Cankarjeve »Hlapce« in, ne da bi se spuščal v strokovno oceno prireditve, lahko mirno trdim, da je uprizoritev uspela nad povprečjem amaterskih gledališč: še več: s takšno predstavo bi se ponašal marsikakšen slovenski poklicni oder. Kar je bilo na predstavi posebno doživljeno, je bilo pristno igranje ravnenskih fu-

dživetelj kot je to v ravnenski Svobodi. Ravenska Svoboda je bila ustanovljena l. 1919, njen ustanovitelj je bil pisatelj Lovro Kuhar — Prežihov Voranc. Društvo je šlo takrat 180 članov in njegovo delo se je razširilo na izobraževalno dramsko in pevsko sekcijo. Od ustanovitelj živijo in delajo v društvu e Franc Mezner, ki je sedanji pred-

Finžgarjeva »Razvalina življenja« in še mnogo drugih del, do zadnjih let. Njih predstavi: »Mladost pred sodiščem« in »Hlapci«. Sedaj imajo v Ravnah tudi godbo na pihala, močan tamburaški zbor, knjižnico s čitalnico, folklorno skupino, dva pevška zbora itd.

Dve stvari sta v delu ravnenske Svobode vredni posebnega poudarka, kar loči društvo od ostalih »Svobod«.

S kvalitetnimi prireditvami, tako po sebinski izbiri kot po dognanem predvanju, dvigajo kulturni nivo delavcev in vseh prebivalcev. Ravenska »Svoboda« je žarišče resnične in napredne delavske kulture. V članstvu pa so vključeni tako delavci kot inteligenta. (Ni povsod, da bi direktor tako velike tovarne, kot je guštanjška »Jeklarina«, pomagal prestavljati kulise na odru in da bi gimnazijski profesor ter tovarniški inženir igrala med delavci in gospodinjami, zato pa je društveno življenje plodovito in razgibano.)

Vzporedno z vsem navedenim pa ima ravnenska »Svoboda« svoje posebno poslanstvo na slovenskem Koroškem. Mnogo je bilo že do sedaj, v najbližji prihodnosti pa bo še več stikov in medsebojnih gostovanj, med Koroško in svobodno domovino.

O uspehi prireditvi Cankarjevih »Hlapcev« pa še toliko, da bodo najbrže prišli ravnenski fužinarji gostovat v Ljubljano.

Jak.

Prizor iz II. dejanja »Hlapcev«

Zinarjev, ki se jim je instinktivno posrečilo pronikniti v globoko Cankarjevo misel, ki jo razodevajo njegove klene besede. Povedati je še treba, da je režiser Emil Freilih našel večino igralcev, ki so že z nekakšno svojo osebnostjo precej blizu osebam, ki jih Cankar zahteva v Hlapcih in je prav zato predstava dobila svoj poseben, nepozaben čar. Toliko o Cankarjevih »Hlapcih« na ravnenskem odru, ki so izraz dela in naporov celotnega delavsko-kulturnega društva Svobode v Ravnah.

Malo je v Sloveniji takšnih društev, kjer bi dela največjih domačih in svetovnih revolucionarnih umetnikov, bodisi v besedi ali v glasu; interpretirali s takšno ljubeznijo, resnostjo in z željo obogatiti delavce z novimi kulturnimi

Spomenik padlim talcem v Radvanju

Aprila pred desetimi leti so Nemci ustrelili v Radvanju pod Pohorjem nad 200 talcev. V spomin nanje so v nedeljo, 8. maja, na tem mestu svečano odkrili spomenik.

O Belokranjskem muzeju in spomenikih NOB

Oddelek NOB stalno izpopolnjujejo — Na raznih zgodovinskih krajih bodo tudi letos odkrili nekaj novih spomenikov

Bela Krajina ima polno spomenikov in spominskih plošč. Samo ob pripravah na lansko praznovanje, za 22. julij, so odkrili preko dvajset spomenikov in spominskih plošč. Varstvo nad temi spomeniki inata Okrajni odbor Zveze borcev v Črnomlju in Belokranjski muzej. Več spomenikov pa bodo odkrili tudi letos, ob praznovanju desetletnice osvoboditve.

Da ne bi pozabili dogodkov iz NOB, skrbi predvsem Belokranjski muzej s svojim oddelkom NOB. Vsako leto zberejo v tem oddelku več novih predme-

Drobne iz Bele krajine

V Beli krajini so organizirali Tirovo štafeto tako, da bodo 18. maja prišli v Črnomelj štafete iz Adle-Semiča, Vinice, Predgrađa, Mirne gore, let v Črnomlju bo ena štafeta nadproti Kočevju, in od tod proti Ljubljani. Letos bodo pri Titovi štafeti v Belokranjski sodelovali člani TVD »Partizani«, Ljudske tehnike, Zveze borcev, LMS in ostali člani množičnih organizacij.

Komunalna dejavnost v Adlešičih lepo napreduje. Pred nedavnim so razširili cesto skozi vas in popravili vsake svetljavo, katere so si prebivalci že davno želeli.

Pretekli teden je zaradi slabe električne napeljevalne pogorelo gospodarsko poslopje S. P. iz Tribuč. To nestrokovno napeljevanje elektriko na svoja poslopja.

Pred dnevi je zaključil pouk prvi letnik kmetijske šole v Gradacu.

V Dragatušu so svečano proslavili prvi občinski praznik. Proslavje se je začelo tudi zvezni ljudski poslanec Rajtar Tone, ki je odkril spomenik svoj prvi občinski praznik so prebivalci Dragatuša in okolice praznovali več dni in hkrati proslavili tudi desetletnico osvoboditve.

Poseben problem v Dragatušu je rušena, ki je bila ob bombardiranju pomirna šola. Sedaj je pouk v več pripravljenega precej materiala, pa vsekakor ne kaže, da bi šola že letos začela graditi.

Na Jelovici in Pokljuki ustanovljajo klube gozdnih delavcev

Mladinski aktivni bodo obiskovali gozdne delavce in prirejali predavanja, koncerte in podobne kulturno-prosvetne nastope

Sredi velikih priprav za počastitev desetletnice osvoboditve so mladinske organizacije v gorenjski skupnosti komun močno poživile svojo dejavnost. Pred dnevi so zborovali mladi tekstilci v Trzinu. Poneje je bil zbor mladih metalurgov in kovinarjev na Jesenicah. Sedaj se pa na zbor pripravljajo tudi mladi delavci v gozdarstvu in lesni industriji.

Mladim gozdnim delavcem in mladini v lesni industriji je treba posvetiti čimveč skrbi. Gozdni delavci so po več mesecev zaposleni v gozdovih Jelovice in Pokljuke ter tako za delj časa skoraj popolnoma odtrgani od družbenega življenja. Prav zato je komunisti komite LMS podprl iniciativo mladih delavcev v gozdarstvu in lesni industriji, da bi sklicali prvi zbor mladih proizvajalcev gozdarjev in lesnih delavcev. Zbor bodo sklicali kmalu, in sicer v Bohinju. Vse priprave je prevzel mladinski komite lesnega podjetja Tomaž Godec v Bohinjski Bistrici.

Industrijski, šolski, vaški in kulturni mladinski aktivni so objubilili, da bodo že maja in pozneje sredi poletnih počitnic redno obiskovali mlade proizvajalce v gozdarstvu in lesni industriji. Prirejali jim bodo kulturno-prosvetne programe s predavanji, pevskimi nastopi in drugim zanimivimi prireditvami. Gozdnim delavcem in delavcem v lesni industriji hočejo ostali mladinski aktivni posredovati kulturno razvedrilo. Ta zamisel je pohvale vredna.

R. F.

Dopisujte v naš list!

Taborjenje obveznikov predvojaške vzgoje v Kostanjevici

V Kostanjevici na Krki se je 5. maja začelo pomladansko taborjenje obveznikov predvojaške

smotno razdeljen in bodo mlasno predvidene po programu, imeli dinci razen vojaških veščin, ki tudi dovolj časa za politično in kulturno-prosvetno delo. Vsako popoldne imajo razna predavanja, ki deloma dopolnjujejo vojni strokovni program, deloma pa širijo politično in kulturno obzorje. Vsak tabor bo obiskal kinopredstavo, ki bo organizirana nalašč zanje. Ob zaključku pa bo tudi kulturna prireditev »Svoboda«. Videm-Krško. Popoldne imajo v vsaki predavanju iz raznih področij kulture in politike.

Okrajni ljudski odbor Krško je letos za predvojaško vzgojo dal precej denarja. Nabavljene so bile obleke za obveznike, učila in razna oprema.

S. K.

Doslej še enkrat toliko gostov kot lani v istem razdobju

Koper, 10. maja. — Po prvih štirih mesecih letos je obiskalo letovišča koprškega okraja 8300 gostov. Od teh je bilo 955 tujecev. V primerjavi z lanskoletnim obiskom v istem razdobju je obiskalo koprski okraj za okrog sto odstotkov več gostov. Od inozemcev je bilo največ Avstrijcev, in sicer 316, Italijanov je bilo 285, Nemcev pa 250. Po sklenjenih pogodbah predvidevajo, da bo letošnje sezono obiskalo istrsko obalo rekordno število gostov glede na prejšnja leta.

O.

Z=A=D=N=J=E=V=E=S=T

IZMENJAVA BRZOJAVK NAŠIH IN TURŠKIH DRŽAVNIKOV

Odkriti in iskreni razgovori

so utrdili prepričanje, da se bo trojna zveza razvijala kot instrumentu miru in napredka za blaginjo naših držav in vseh narodov dobre volje

Beograd, 10. maja (Tanjug). — Po obisku v Jugoslaviji sta predsednik turške vlade Adnan Menderes in predsednik republike Jugoslavije maršal Tito izmenjavali brzojavki naslednje vsebine:

Njegovi ekscelenci Josipu Brozu Titu, Beograd.

Ko se vracam v svojo domovino, hitim, da še enkrat izrazim Vaši ekscelenci svojo globoko hvaležnost za iskreno, pozorno in blagohotno gostoljubje, ki ste ga izkazovali Vi in Vaša soproga tako meni, kakor tudi mojim sodelavcem. Iz vaše lepe prijateljske in zavezniške dežele smo ponesli nepozaben spomin na občutke zaupanja v prijateljstvo naših držav in bodočnost naše Zveze ter globoke obojestranske simpatije. Prosim Vašo ekscelenco, naj sprejme izraze mojega visokega spoštovanja in jih izvoli izročiti tudi Vaši soprogi.

Adnan Menderes

Njegovi ekscelenci predsedniku vlade republike Turčije, g. Adnanu Menderesu, Ankara.

Prisrčno se zahvaljujem za brzojavko, ki mi jo je Vaša ekscelenca poslala ob svojem odhodu iz Jugoslavije.

V prepričanju, da se bo naše trojno sodelovanje tudi nadalje plodno razvijalo, Vam v svojem imenu in v imenu svoje soproge pošiljam prijateljske pozdrave, kakor tudi izraze mojega spoštovanja.

Josip Broz Tito

Gospod Menderes je s predsednikom Zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljem izmenjal naslednji brzojavki:

Njegovi ekscelenci podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Edvardu Kardelju.

Vrnil sem se v domovino in ponesel s svojega obiska v Jugoslaviji nepozaben in ganljiv spo-

min. Odkriti in iskreni razgovori, ki sem jih imel, so me potrdili v prepričanju, da se bo naša trojna zveza, zamišljena in uresničena v popolni skladnosti z geopolitično stvarnostjo in interesi naših dežel, ki so enaki interesom vseh držav, iskreno zavzetih za mir, razvijala kot instrumentu miru in napredka za dobrobit naših treh zavezniških držav in vseh narodov dobre volje. Zelo srečen sem, ker sem imel priložnost spoznati Vas. V pričakovanju, da Vas bomo kmalu videli pri nas v Turčiji, Vas prosim, da sprejmete izraze mojega visokega spoštovanja in mojega iskrenega prijateljstva.

Adnan Menderes

Njegovi ekscelenci ministrskega predsedniku vlade republike Turčije, gospodu Menderesu, Ankara.

Toplo se zahvaljujem za brzojavko, ki mi jo je poslala Vaša ekscelenca, in sem docela Vašega prepričanja, da se bo Balkanska zveza stalno razvijala kot instrumentu miru in plodnega sodelovanja v interesu treh zavezniških dežel in miru na svetu sploh. Zelo se veselim, da bom mogel obiskati Vašo lepo deželo in to tembolj, ker sem prepričan, da osebni stiki lahko samo poglobijo medsebojno razumevanje. Izvolite sprejeti izraze mojega visokega spoštovanja in iskrenega prijateljstva.

Edvard Kardelj

Velesposlanik Pavičević o odnosih z Grčijo

Atene, 10. maja (Tanjug). Novi jugoslovanski velesposlanik v Grčiji Mišo Pavičević je prišel danes v Atene. Po svojem prihodu je izjavil: »Skupni interesi Jugoslavije in Grčije so ustvarili solidno osnovo, na kateri temelji tradicionalno grško-jugoslovansko prijateljstvo. Posebno sem srečen, ker bom lahko aktivno sodeloval v krepitvi grško-jugoslovanskega sodelovanja in nadaljeval delo pri razvoju Balkanske zveze, v kateri vidijo naši zavezniški narodi osnovo za svojo varnost in mir.«

Avstrijska pogodba bo podpisana v nedeljo

Moskva, 10. maja (Reuter). Britansko velesposlanstvo v Moskvi je prejelo obvestilo sovjetskega zunanega ministra Molotova, v katerem izraža pripravljenost, da podpiše pogodbo o Avstriji v nedeljo na Dunaju. Enaki noti sta prejeli tudi velesposlanštvi ZDA in Francije.

Klavirski večer Dike Rančigajeve

Ljubljana, 10. maja. — Po kratkem predsedku po nastopu Nade Bečičeve je nastopila nocoj že druga absolventka klavirja iz šole rektorja Janka Ravnika na Akademiji za glasbo, Dika Rančigajeva. Njen spored je bil zelo lep (Bach, Beethoven — Chopin, Debussy, Ukmar, Prokofjev), a stavljal ji je tudi ostre zahteve brez olašaja. Tem zahtevam je, če sodimo s šolskega stališča, ker je bil to diplomski koncert, v glavnem ustrela, z druge strani pa je presežala šolske zahteve v stvarih, ki jih šola ne more niti dati niti zahtevati. Tako je predstavila kot pianista, ki sicer še ni formirana umetniška osebnost, a ki se je tudi vzdih šolske sobe že zdaj, ko opravlja še za-ključne izpite, skoraj ne drži več, kar kaže na svobodnega, samostojnega, krepkega duha. Dobro se čuti, da ni odvisna in interpretacij samo od profesorjevih napotkov, temveč da jo vodi naprej lastna muzikalnost. Ima zelo krepak udarec in ton in velikih zamahih. Celota ji ni izpodletela v nobeni izjavani skladbi, temveč je povsod učinkovala, se uveljavljala in prihajala na površje celo tam, kjer so bili detajli kar preveč

zanemarjeni (Beethoven). Studij detajlov in njihove izrazitosti — to je pač tista smer, v kateri čaka pianistko neposredno še največ dela. Najboljše točke so bile Bach (Kromatična fantazija in fuga), Debussy (Puerta del Vino, Kaj je videl zahodnik) in Prokofjev (Toccata).

Nekaj besed je vredno posebej posvetiti zanimivima skladbama Vilka Ukmarja, »Zamaknenost« in »Kese iz cilja ekspresije«, ki sta bili pri tej priliki močnejše prvotno izjavljani. Kaže, da ima Ukmar kot komponist še marsikaj povedati. Njegov stil ni morda kak ekspresionizem, temveč spominja v svojih bistvenih tonalnostih najmočnejše na tisto prehodno dobo med pozno romantiko in sodobnimi netonalnimi smermi, in sicer v nemški varianti, tam okrog Mahlerja in Pfitznerja. S tem nočem več vnaprej odrekati tej glasbi domačega značaja. Vsekakor pa v tej stilni opredelitvi izpolnjuje občutno vrzel v naši literaturi, nima vrstnice v glasbi nobenega drugega našega komponista.

Mlada pianistka je morala dodajati, zaigrala je še »Nocturno«, skladbo Janka Ravnika, svojega profesorja.

Rafael Ajlec

Gasilci-padalci v jeseniški železarni

Na Jesenicah mladina že nekaj let množi in pomlajuje vrste jadralcev, padalcev in letalcev. Iz jeseniškega Aerokluba je izšlo že mnogo letalcev. Poseben uspeh pa je maticini Aeroklub dosegel z vzgojo elitnega roja gasilcev iz Železarne Jesenice. Ta gasilski padalski roj, v katerem so gasilci iz Železarne s svojim poveljnikom tov. Novakom na čelu, je v Jugoslaviji prvi gasilski padalski od-

red. Pred nekaj dnevi so jeseniški gasilci-padalci odlično prestali ognjeni zračni krst. Vseh 14 kandidatov je prvič v življenju skočilo s padali iz aviona. Jeseniški gasilci bodo s padalsko točko nastopili tudi na gorenjskem gasilskem festivalu v Kranju; prikazali bodo gasilsko padalsko delo pri gašenju gozdnih požarov.

Spominska plošča XIV. diviziji

V nedeljo, dne 1. maja, so v Sp. Dolici ob glavni cesti Dolič-Vitanje odkrili spominsko ploščo v spomin XIV. diviziji.

Posmrtno ostanke Lacka in drugih so izkopal

V ponedeljek so v prisotnosti nekaterih svojcev izkopal iz skupne jame na ptujskem pokopališču posmrtno ostanke heroja Lacka in njegovih sodelavcev. Po raznih znakih so prepoznali Jožeta Lacka, brate Reše, Krambergerja in Zaveca. Ostalih niso prepoznali. Posmrtno ostanke so položili v krste, ki jih bodo v soboto položili na katafalk v domu JLA, v nedeljo pa jih bodo svečano prenesli v novo grobnico na pakopališču.

M. R.

Odkritje spominske plošče narodnemu heroju Antonu Blejcu-Matiji

V nedeljo popoldne je bila na Kostavski planini nad Tuhinjsko dolino slavnost ob odkritju spominske plošče narodnemu heroju Antonu Blejcu-Matiji in 16 tovarišem, ki so tu padli po krvavi in dolgi borbi decembra 1942, obkoljeni od vseh strani.

DNEVNE NOVICE

Udeležencem kemične razstave Achema XI v Frankfurtu a/M iz pod...

mi in diskusijo. Ogled postaje za opekline na dermatološki kliniki...

Lastniki, javite se! Na Tajništvo za notranje zadeve Ljubljana so tale...

Moško kolo štev. 11346, sive barve; moško kolo štev. 310547 črne barve...

Moško kolo štev. 55893; moško kolo štev. 5062; moško kolo štev. 9088...

GLEDALIŠČA

DRAMA Sreda, 11. maja ob 20: Bruckner: »Elzabeta Angleška«. Abonma B.12.

OPERA Sreda, 11. maja ob 20: Strauss: »Kavalir z rožar. Abonma A.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža

Sreda, 11. maja ob 20:30: Roger Ferrand: »3+ena«. Abonma TSS II.

OPERA Sreda, 11. maja ob 20:30: Roger Ferrand: »3+ena«. Abonma Gradbeni tehnikum.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 11. maja ob 20: Schiller-Zupančič: »Marija Stuart«. Premiera.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

Sreda, 11. maja ob 16 in 20: Dobričani: »Skupno stanovanje. Izven.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, 11. maja 1955. 5.00-6.30 Dobro jutro, dragi posl...

5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslalsci! (pester glasbeni sporod), vmes ob 6.30 Pregled tiska - 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo - 7.10 Jutrjnji orkestralni sporod - 7.30 Gospodarski nasveti - 7.40-8.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Glasbena medigra - 11.15 Solska ura za nižjo stopnjo - Kristina Brenkova: Zaleški fantje, radijska igra (ponovitev) - 11.45 Pojo mladinski zbori - 12.00 Kmetijski našteti - 12.10 Igra godba na pihalu ljubljanske garnizije p. v. kapetana Jožeta Bruna - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.00 Zeleni šak - poslušajte! - 13.30 Ura melodij za dobro voljo - 14.30 Iz gledališč: Nekaj o avstrijskih gledališčih - 14.40 Iz Brahmovih in Schumanovih solističnih skladb - 15.15 Na harmoniko igra Avgust Stanko - 15.30 Solska ura za višjo stopnjo - Riko Paulin: Bog iz taborišča smrti (ponovitev) - 16.00 Obisk pri zabavnih orkestrih - vmes ob 16.30-16.40 Modni kotiček - Eva Paulin: Če jih imamo že štirideset - 17.15 Popolnanski simfonični koncert: Ljudjan Marija Škerjanc: Koncert za fagot in godalni orkester s harfo, Sergej Prokofjev: Simfonična op. 549 - 17.15-18.00 UKV program: Koncert plesne in zabavne glasbe - 18.00 Mednarodna radijska univerza: a) dr. ing. Ernst May: Arhitektura in urbanizem - Obnova Nemčije po vojni (gradnja stanovanjskih poslopj), b) Whitehead: Produktivnost in organizacija znanstvenega raziskovanja (kako seznaniti občinstvo z rezultati znanstvenega raziskovanja), c) Antoine Karam: Pregled sodobne arabske literature v Libanonu - II. - 18.30 Iz jugoslovanske solistične glasbe - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 20.00 G. Verdi: Rigoletto, opera v 4 dejanjih - 22.15 do 23.00 »Jazz-Coctail« (sodelujejo mali in veliki ansambli) - 22.15-23.00 UKV program: Iz modernega glasbenega sveta - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 377.1 m (Prenos iz Zagreba)

VESTI IZ KOPRA

GLEDALIŠČE SLOV. PRIMORJA Sobota, 14. maja ob 20: Georges Roland »Stirje za volanove. Gostovanje v Divači.

VESTI IZ KRANJA

PRESENOVO GLEDALIŠČE Petek, 13. maja: Gostovanje v okviru festivala v Celju, kratna predstava, Igor Torkar: »Pisana žoga«, ob 15.30 in 20, ur.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE Petek, 13. maja ob 19.30: Janko Gregor: »Melodije srca«. Opereta v treh dejanjih.

DROBNI OGLASI

PRAZNO ALI OPEMLJENO SOBO kjerkoli v Ljubljani išče miren, mlad moški, ves dan odsoten. Plača dobro in točno. Naslov v oglašnem oddelku »Ljudske pravice«, 1933

SVET FILOZOFSKE FAKULTETE V BEOGRADU

razpisuje natečaj za docente, izredne ali redne profesorje za sledeče predmete:

ZGODOVINA NOVE SRBSKE KNJIZEVNOSTI ZGODOVINA NOVE HRVATSKE KNJIZEVNOSTI SLOVENSKA KNJIZEVNOST FRANCOSKI JEZIK S KNJIZEVNOSTJO ANGLEŠKI JEZIK S KNJIZEVNOSTJO in za docenta za BIZANTOLOGIJU S PALEOGRAFIJO

Prijave s potrebnimi dokumenti pošljite sekretariatu Filozofske fakultete, Studentski trg 1, v roku 30 dni od objave tega natečaja.

Iz sekretariata Filozofske fakultete v Beogradu 265

TOVARNA STEKLA IN STEKLENE VOLNE

razpisuje natečaj

1) ZA STEKLOPIHAŠKE MOJSTRE za visoko kvaliteto delo vseh vrst votlega stekla (za balone, sklode, sifone, cilindre, vse vrste kozarcev, bokalov, steklene itd.), 2) ZA POSLOVODJO, kakor tudi ZA MOJSTRA za oddelek dokončne izdelave votlega in prešanega stekla (brusilnica) vključno delo na kristalnem steklu.

3) ZA POMOČNIKE MOJSTRE za delavnice velikih in majhnih balonov.

Pogoji: za 1) dolgoletno delo kot mojster steklopihaških izdelkov, za 2) dolgoletno delo kot mojster pri izdelavi grobega in finega brušenja, kakor tudi pri delih na kristalnem steklu, za poslovodjo pa po možnosti praksa poslovodje v oddelku dokončne izdelave stekla. Za 3) daljša praksa mojstrovega pomočnika za delo vseh vrst balonov.

Stanovanje zagotovljeno. Prošnje s življenjepisom in podatki o delu ter pogoji pošljite tovarni v roku mesec dni po objavi tega natečaja. 247

DIESEL MOTOR

cca 30 HP vzamemo v najem ali eventualno kupimo Ponudbe pošlati Keramični kemični industriji Kannik 1735

Čestitke

Na Medicinski visoki šoli v Ljubljani je diplomirala Jasna Peče. Kolegi iskreno čestitam!

Cvetki in Vuletu Brajovič iz Kobarda iskreno čestita k veselemu dogodku njun kum Marko.

Znanecem, ki so čestitali ob rojstvu moje hčerke Vesne, se najtopleje zahvaljujem - Marija Jarc.

VESTI Z MARIBORA

DEZURNA LEKARNA Sreda, 11. maja: lekarna »Tabor«, Trg Revolucije 3. Četrtek, 12. maja: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO PARTIZAN: angleški film: »Smeh v raju« s tednikom. UDARNIK: slov. film: »Tri zgodbe« brez tednika.

LETNI KINO SOLA: angleški film: »Bankovec za milijon funtov«. Predstava ob 20.45 ur.

POBREŽJE: slov. film »Tri zgodbe« brez tednika. STUDENCI: amer. film: »Najlepša leta našega življenja« brez tednika.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Sreda, 11. maja ob 20: Jan de Hartog: »Sopotnik«. Gost. SNG iz Trsta. Četrtek, 12. maja ob 20: Verdi: »Ples v maskah«. Red LMS 2.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE Festivalni abonma Sreda, 11. maja ob 15.30 in 20: Branko Hofman: »Življenje zmaga«. Gostovanje Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora.

Četrtek, 12. maja ob 20: Jože Javoršek: »Kriminalna zgodba«. Premiera. Premierski abonma in izven. Petek, 13. maja ob 15.30 in 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.

Nedelja, 15. maja ob 15.30 in 20: Marijan Matkovič: »Na kraju pota«. Gostovanje Zagrebskega dramskega gledališča iz Zagreba.

VESTI IZ KRANJA

PRESENOVO GLEDALIŠČE Petek, 13. maja: Gostovanje v okviru festivala v Celju, kratna predstava, Igor Torkar: »Pisana žoga«, ob 15.30 in 20, ur.

Nedelja, 15. maja ob 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Red premierski in izven.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE Petek, 13. maja ob 19.30: Janko Gregor: »Melodije srca«. Opereta v treh dejanjih.

Nedelja, 15. maja ob 19.30: Janko Gregor: »Melodije srca«. Refija Jože Tomazič, scena Jože Bedić, dirigent Rado Kljč.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Slovenski film TRENUTKI ODLOČITVE

KRVAVA REKA Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Stane Sever, Julka Starič, Franek Trefalt in Stane Polokar. V soboto, dne 14. maja 1955 ob 22. uri premiera ameriškega filma »Možje«. V glavni vlogi Marion Brando. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film »Z vragom so trije«

Tednik »Filmske novice št. 19«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi Gene Kelly in Pier Angeli. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

ital. film »Slovo na postaji«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Montgomery Clift in Jennifer Jones. Ob 10 je matineja istega filma. Predprodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 naprej.

KINO »SOCA«

ital. film »Slovo na postaji«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 15 dalje.

KINO »LITOSTROJ«

ameriška barvna risanka »Alica v pravljici dežele«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

KINO »TRIGLAV«

Angleški film »Zeleni šak«

Tednik: »Srebrna značka«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri premiera angl. filma »ESTHER WOTERS«.

KINO »ŠIŠKA«

Angleški film »ZELENI ŠAL«

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Samo še danes in jutri! Danes zadnjikrat. Jutri premiera angl. filma »ESTHER WOTERS«.

RADIO ZAGREB

JURIŠIČEVA ULICA 4/I, TEL. 37-741

razpisuje javno licitacijo

za izvedbo gradbenih in obrtniških del

pri dograditvi četrtega nadstropja na upravni zgradbi v Jurišičevi 4. - Proračunska vsota 8.000.000 din.

Pogoji in tehnična dokumentacija so interesentom na vpogled vsak dan od 7. do 14. ure v Radio Zagreb, soba št. 24.

Licitacija bo dne 1. junija 1955 ob 9. uri v prostorih RADIA ZAGREB

928

PREDAVANJA

Klub kulturnih delavcev in Društvo arhitektov vlnodno vabita svoje članice na predavanje, ki bo v četrtek, 12. maja ob pol 21. Govorni ing. arh. Boris Gašperič: Arhitektura v Franciji. (2. diapozitivi.)

Slovensko Zdravniško društvo in Svet za zdravstvo LRS priredita dne 12. in 14. maja 1955 v Ljubljani simpozij o opeklinah s posebnim oziranjem na našo strokovno in organizacijsko problematiko.

Petek, 13. maja ob 9 - Program: Kirurške klinike v Ljubljani: Otovnikar, Uvodna beseda: prof. dr. B. Lavrič Doc. dr. M. Derganc: Osnove sodobnega zdravljenja opeklin. Predavanje z diapozitivi, demonstracija-

Umrlj so v Ljubljani Ivanka Rekar, gospodinja. Pogreb ob danes ob 16.30 na Žalah.

Ob nenadomestljivi izgubi mojega moža in našega očeta

FRANCA MIŠIČA ne pristočno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem ki so z nami sočustvovali, ga spremili na njegovi zadnji poti ali kakorkoli izkazali svoje sočutje.

Zalužica žena, otroci z družinami in ostalo sorodstvo.

Umrl je naš dragi oče, nono, brat

PETER PAŠKULIN Pogreb nepozabnega pok-1 nika bo jutri, v četrtek 12. maja ob 16.30 iz Franciskove veže na Žalah.

Ljubljana, Gorica, Buenos Aires, 10. maja 1955. Zalužoci sinovi Rudi, Peter, Ivo, snaha Hedviga, vnuka Tatjana in Petróček in ostalo sorodstvo.

Na osnovi 8. točke 17. člena pravil podjetja razpisuje upravni odbor

Tovarne usnja in obutve »Fruška gora« v Rumi natečaj za mesto

tehničnega vodje obrata usnjarne

Pogoj: višja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso v stroki ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso v stroki.

Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje zagotovljeno. - Pozivamo vse zainteresirane, da svoje ponudbe, dopolnjene z življenjepisom in opisom dosedanjega dela v stroki, pošljejo upravi podjetja.

269

V PAVLIHOVI KNJIZNICI je izšla humoristična knjiga O. Šesta

»SEZAM ODPRI SE«

(Prirodopis teatra)

Cena v polplatno vezane knjige je 390 din, in jo dobite v vseh knjigarnah ali pa na Upravi »PAVLIHE« Ljubljana, Gosposka 12.

PRVA IZLOŽBA KEMIČKE INDUSTRIJE JUGOSLAVIJE BEOGRAD 8-16 V. or. DOM »BRATA STAMENKOVICH«

Delovni in poslovni ljudje, fakultete, srednje in strokovne šole - ne zamudite tega izrednega jubilejnega pregleda kemične, predelovalne in druge sorodne industrije ter trgovine!

V posebnem najzanimivejšem delu razstavlja Inštitut za nuklearne znanosti »Boris Kidrič« iz Vinče

ZA OBISKOVALCE IZ DRŽAVE 25% POPUST NA LETALIH, ŽELEZNICI IN LADJAH 8770

ŽELEZARNA ILIJAŠ

V ILJAŠU POSLOVALNICA SARAJEVO Poštni predal 365

obvešča vse interesente

da bo sklepala pogodbe za tretje četrtletje 1955. leta za centrifugalne lite vodovodne cevi in za sanitarne cevi ter fazonske kose od 20. do 30. maja. Zato prosimo, da nam dostavite pismeno specifikacije o potrebah za tretje četrtletje, kakor tudi rezervacije za četrto četrtletje, najkasneje do 20. maja letos.

291

TOVARNA STEKLA IN STEKLENE VOLNE

razpisuje natečaj

1) ZA STEKLOPIHAŠKE MOJSTRE za visoko kvaliteto delo vseh vrst votlega stekla (za balone, sklode, sifone, cilindre, vse vrste kozarcev, bokalov, steklene itd.), 2) ZA POSLOVODJO, kakor tudi ZA MOJSTRA za oddelek dokončne izdelave votlega in prešanega stekla (brusilnica) vključno delo na kristalnem steklu.

3) ZA POMOČNIKE MOJSTRE za delavnice velikih in majhnih balonov.

Pogoji: za 1) dolgoletno delo kot mojster steklopihaških izdelkov, za 2) dolgoletno delo kot mojster pri izdelavi grobega in finega brušenja, kakor tudi pri delih na kristalnem steklu, za poslovodjo pa po možnosti praksa poslovodje v oddelku dokončne izdelave stekla. Za 3) daljša praksa mojstrovega pomočnika za delo vseh vrst balonov.

Stanovanje zagotovljeno. Prošnje s življenjepisom in podatki o delu ter pogoji pošljite tovarni v roku mesec dni po objavi tega natečaja. 247

DIESEL MOTOR

cca 30 HP vzamemo v najem ali eventualno kupimo Ponudbe pošlati Keramični kemični industriji Kannik 1735

RUDNIK IN ŽELEZARNA VAREŠ

potrebuje rudarje-kopače

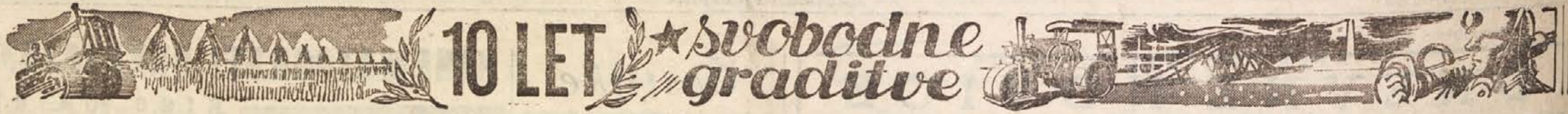
Predvsem take z določeno prakso, ki so delali v rudniku kovin pri vrtnanju v jami

Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po sporazumu. Družinska komfortna stanovanja zagotovljena, potne in selitvene stroške plača podjetje.

Interesenti naj se javijo pismeno upravi podjetja - Radniško službeničkim odnosima, in naj na kratko opišejo dosedanje prakso, kvalifikacijo in dokazila.

RUDNIK IN ŽELEZARNA VAREŠ

1718

10 LET svobodne graditve

USPEHI IN TEŽAVE CELJSKE CINKARNE

Sam naslov podjetja »Cinkarna« nam ne more dati prave predstave o obsežnosti te metalurško kemične industrije, ki zajema ogromne komplekse zemlje, posejane z nešteti objekti vseh velikosti in oblik — skoraj od kolodvora, pa tja daleč na periferijo v Gaberje. To že dolgo ni več le cinkarna, kakršna je bila ob ustanovitvi pred 82 leti, kajti hiter razvoj tehnike zadnjega stoletja je zahteval tudi vzporedno modernizacijo obratov ob neprestanem razraščanju proizvodnje, tako glede količine, kot asortimenta izdelkov. Poleg tega so v zadnjih 30 letih rastle ob cinkarni nove, sorodne tovarne, ki so bile kakor koli odvisne od nje in je verjetno, da so se prav zato vgnezdile v bližini. Leta 1927. je bila ustanovljena »Tovarna za proizvodnjo superfosfatov«, ta pa je bila že leta 1933. leta priključena sosodnji Kemlični tovarni. Po 20 letnem delovanju, leta 1953. je bila Kemlična združena s cinkarno, dasi sta delali že med okupacijo pod skupnim vodstvom.

Razvoj Cinkarne v kratkem

Ustanovljena je bila leta 1873 s prav istim naslovom, kot ga nosi danes, le da je bil službeno v rabi nemški naziv »Zinshütte«, kar je z ozirom na takratne razmere razumljivo.

Destilacijske peči so bile zgrajene v treh etapah in sicer najprej 6 peči, kasneje 2, tik pred prvo svetovno vojno pa je tovarna dobila še dve. Cink se pridobival le iz kalamine, katero so kalcinirali v posebnih pečeh. Šele pozneje so v majhnih količinah pražili cinkovo svetilno, od l. 1892 dalje pa ji je pomagala s praženjem takratna tovarna žveplene kisline v Celju, ki je sicer spadala pod Kemlično tovarno v Hrastniku. Svoje pražarno in naprave za žvepleno kislino je dobila Cinkarna šele leta 1912, vendar z zelo majhno kapaciteto in je bila še vedno odvisna od pomoči Hrastniške kemične tovarne. Valjarna je bila zgrajena že leta 1888 in so bile kasneje rekonstruirane samo rafinacijske peči. Leta 1908 je pričela z obratovanjem hidravlična stiskalnica. Do 1918. leta so destilacijske peči kurili s plinom iz plinskih generatorjev, ki so bili prigradeni vanki peči posebej. Od tega leta dalje pa obratujejo centralni plinski generatorji. Sprva so imeli zvezdne, zdaj pa imajo Kolberjeve rešetke.

Med prvo svetovno vojno je avstrijski erar zgradil napravo za proizvodnjo modre galice, ki pa so jo že leta 1922 opustili. To leto je država predala v zakup vse naprave novoustanovljenemu podjetju »Cinkarna d. d.« Celje.

Od tega dne pa do nemške okupacije so zgradili razne nove naprave, deloma pa stare izboljšali. Omenili bi rekonstrukcijo starih Welzovih peči na nov sistem, s čimer so dosegli trikratno kapaciteto. Zgradili so dve novi mehanični peči, leta 1936 pa je bila dograjena tudi kompletna totalna pražarna, oziroma aglomeracijska naprava. Komaj leto pozneje je začela obratovati naprava za cinkovo belilo, zadnja novost pred drugo svetovno vojno pa je dobila tovarna leta 1939 in sicer brusilnice za cinkografske plošče.

Okupator je tovarno samo izkoristil, ni pa naprav v redu obnavljal. Pri zračnem napadu je bilo celo porušeno sanitarno poslopje s kopalnicami in mizarsko delavnico. Tako je razumljivo, da je tovarna dočkala osvoboditev v zelo slabem stanju. Naprave in stroji so bili po-

trebni popravila, z ozirom na rastočo potrebo novih industrij pa je bilo potrebno tovarno opremiti še z novimi stroji, za kar vse so bile potrebne velike investicije. Zaradi omejenega prostora je nemogoče opisati vsa izvršena popravila in montaže in se bomo omejili le na nekaj podatkov, ki bodo vendarle ilustrirali velike napore države, strokovnjakov in kolektivna, tako da tovarna danes lahko s ponosom pokaže izreden napredek in izpolnitev v zadnjih desetih letih.

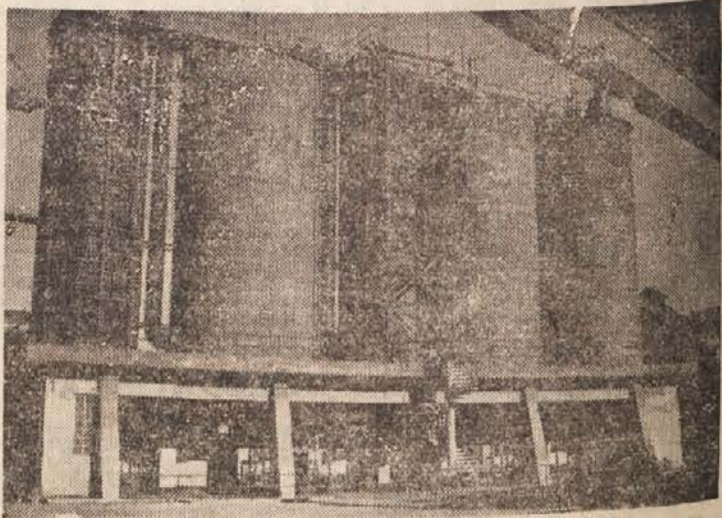
Na novo so zgradili vse peči za pridobivanje surovega cinka in cin-

generatorji za proizvodnjo generatorskega plina iz lignita. — 2 parna kotla v obratovanju in 2 rezervna. — Oddelek za proizvodnjo samotnih retort z mlini za mletje posušene glinice in šamota, z gnetilnimi stroji ter hidravlično stiskalnico za oblikovanje retort. — Naprava za proizvodnjo cinkovega belila, sestojeca se iz peči za oksidacijo cinka, komor za vse-danje, filterjev ter zgoščevalne in sejalne naprave. — Naprava za sejanje cinkovega prahu, ki je opremljena s stroji, ki preprečujejo, da bi se delovni prostor napraši s cinkovim prahom. — V valjarni sta

pokazal neverjeten vzpon produkcije. Predvsem v letih po osvoboditvi pa je tovarna poslala na trg velike količine novih proizvodov. Visek proizvodnje je tovarna dosegla v letu 1953, dočim ji je lansko leto preokračanje onemogočila velika poplava, katere posledice se čutijo na nekaterih mesilih še danes.

Surovine

Večino surovin kupuje tovarna doma. Koncentrate cinkove rude prejema iz Trepče in Mežice, lignit iz Velenja, koks iz Lukovec, prav tako

Naprava za proizvodnjo žveplene kisline

rišanje metala se bistveno zmanjša, kar povzroča visoke finančne izgube. Tovarni je uspelo dobiti primerno glino iz zapadnih držav, ki je sicer kvaliteto dobra, vendar ni enakovredne kvalitete. Preizkušala je tudi srbske glinice, ki so bile dobre, vendar jih je na žalost kmalu zmanjkalo. Nadaljnje nabave so odvisne od razumevanja merodajnih faktorjev, ki odgovarjajo za razdelitev razpoložljivih deviz.

Silena je zadeva v uvozu antracita, ki trenutno sicer prihaja, vendar v kvaliteti za cinkovo industrijo ne odgovarja ter povzroča metalne izgube.

Cinkove koncentrate prejema tovarna iz Trepče in Mežice vendar bo začela preizkušati in uporabljati rudo iz ostalih srbskih ter makedonskih cinkovih rudišč. Za plinske generatorje se poslužuje velenjskega lignita. Dnevno ga porabi cca 300 ton in vredno je podčrtati, da so dobave pravočasne ter da si uprava rudnika prizadeva zadostiti potrebam Cinkarne. Težave so le s transportnimi sredstvi.

Tudi kemični obrabi so deloma navezani na uvoz surovin iz inozemstva. Težko je dobiti prave kvalitete fosforitov, dočim je tovarna vezana za kvaliteten štandardni proizvod. Zadnje leto se je proizvodnja umetnih gnojil dvignila za 100% na 30.000 ton, kar pa ne zadostuje niti za potrošnjo na ozemlju, ki gravitira na celjsko Cinkarno. Kapaciteta naprav za modro galico je izkoriščena komaj polovično, dasi je pomanjkanje galice pereč problem v kemijstvu. Vendar podjetje ne more dvigniti produkcije zaradi pomanjkanja bakra.

Tovarniški problemi

Zaradi zelo povečanih kapacitet in pa zaradi spremenjene napetosti toka iz transformatorske postaje v Selcah je moralo podjetje pristopiti k remontu svoje postaje. Potrebno bo uvoziti nekaj materiala, v glavnem pa je postaja izdelek Rade Končarja. Z ozirom na težave uvoza proti nevarnost, da potrebnih delov tovarna ne bo dobila pravočasno iz tujine, kar bi imelo za posledico veliko podražitev pogona zaradi graditve proizvodnje.

Valjarna cinkove pločevine je s parnim strojem vred stara že 50 let. Poplava je pustila težke posledice, ker se je cel temelj pod strojem nag-

s kapaciteto do 60 ton dnevno in to 60 stop. B. Žveplena kislina se uporablja v glavnem doma za proizvodnjo superfosfata. Ker pa je proizvodnja tega še majhna, je visek proizvodnje namenjen prodaji. Plaziranje kisline na domačem trgu je bilo onemogočeno zaradi pomanjkanja vagonovskih cestern. Podjetje se je obrnilo na železniško direkcijo, vendar je bil odgovor tak, da cestern ni. Kontrolo so sami tovarniški ljudje našli deset pokvarjenih, po progah raztresenih cestern ter jih popravili. Zdal pa zahteva železniška direkcija za uporabo vsake cisterne 2000 dni dnevne odsotnosti. Cinkarna zahteva, da železnica odstopi te cisterne podjetju, toda železniška direkcija to zadevo zavija.

Tovarna je imela zelo ugodne pogoje za izvoz žveplene kisline na česko, vendar je Zvezna trgovska zbornica predlog odbila, kljub temu, da bi kupec izvršil prevoz s svojimi cesternami. Rezervoarji v tovarni so se pričeli nevarno polniti in grozi nevarnost, da bo treba naprave za proizvodnjo žveplene kisline ustaviti. V istem primeru bi bili prisiljeni spuščati pline zopet v zrak na škodo okoljske vegetacije, jasno pa je, da bi s tem nastala tudi velika gospodarska škoda. Zbornica navaja za razlog odklonitve izvoza, da je žveplena kislina v Jugoslaviji močno deficitarna in uvozno blago. Cinkarna je situacijo preštudirala in ugotovila, da so se domači konzumenti že založili s uvoženo žvepleno kislino, katere vsaka tona stane 40 dolarjev!

Podjetju primanjkuje tehničnega strokovnega kadra in je Upravni odbor Cinkarne sprejel sklep, da bo nastavil vsaj še šest inženirjev. Za strokovnjake bo tovarna iz lastnih sredstev zgradila 6 stanovanjsko hišo.

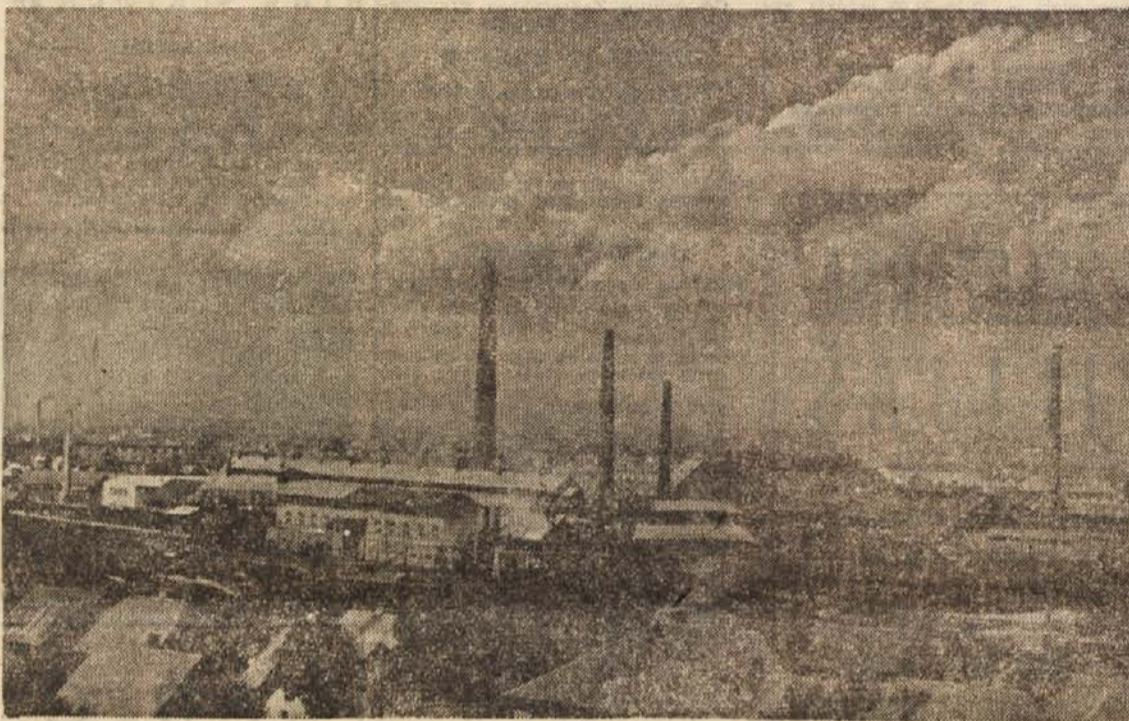
Perspektive

1. maja je šla v polkurni obrat nova keramika za izdelavo retort. S tem so dosegli zadostno kapaciteto retort za toplilnico in bo tudi kvaliteta deloma izboljšana. Nova keramika je moderna, avtomatizirana in bo odgovarjala vsem hig. tehn. predpisom. Letos bo povečala tovarna tudi kapaciteto naprav za izdelavo cink. belila najmanj za 100%. — V programu je povečanje naprav za proizvodnjo superfosfata po najnovejšem postopku. Kapaciteta bi se povečala za 300%. Elaborat je že izdelan, stroški bi znašali cca 300 milijonov in se o gradnji že razpravljajo na merodajnih mestih. Naprave bodo tako mehanizirane, da bo imel nadzor in delo nad celim postrojenjem en sam delavec. V nadaljnji perspektivi ima podjetje namen povečati obstoječo kapaciteto, predvsem v kemičnih obratih za litopon, bariljev sulfid, uvesti pa namerava še ostale proizvode bariljevih soli.

Kaj pravi predsednik sindikata?

»Pravkar smo končali gospodarsko-političen seminar. Namen je bil, da bi samoupravni organi, sindikati aktivisti ter ostali člani kolektiva pridobili čim več znanja za reševanje zamotanih in včasih tudi težko razumljivih problemov delavskega samoupravljanja. Če odstopimo upravnemu odsotno, bi moralo na seminaru sodelovati vsaj še 100 ljudi, delavci pa je bilo le 75 tečajnikov. Pri vzgoji članov mnogo koristi mesečnik »Cinkarnar«, katerega sicer izdaja podjetje, poslužuje pa so ga v veliki meri tudi sindikat. Podružnica prireja izlete, all bolje ekskurzije, s namenom, da bi člani kolektiva videli napore in uspehe drugih kolektivov, se z njimi spoznali ter se od njih tudi kaj naučili. Za počitek delavstva imamo v Logarski dolini dependance v Opatiji pa smo tudi rezervirali sobe v Slnkikalnem domu. Seveda mislimo potrebnim članom nuditi nemaliko finančne pomoči za letovanje. — kaj finančne pomoči je med članstvom za strelsko, šahovsko, planinsko in dramsko sekcijo.

Imamo tudi težave, na primer s prostori za sindikalno pisarno, s organizacijo toplega obroka... je končal predsednik Sindikalne podružnice, katerega delo res ni lahko, posebno če pomislimo na razdrobljenost članov po 26 tovarniških oddelkih.

Cinkarna: tovarniški objekti

kovnega prahu. Topilnice finega cinka in redestilirane cinka so povečali na trikratni obseg. Pražilne naprave so s postavitvijo novih peči dosegle dvakratno kapaciteto. Plinarna je povečala zmogljivost za 100%. Montirali so portalni žerjav za prevoz in zgradili nova skladišča. Nov je tudi portalni žerjav za koks in praženo rudo s skladiščem ter mešalno napravo. Tovarna je dobila tudi novodocevalni parni kotel na plinsko kurjenje z dnevno kapaciteto 4-5000 ton pare. Novi sta skladišči za finalne izdelke in za potrošni material. Zgradili so tudi dve sanitarni poslopji s kopalnicami in garderobami, z dvorano za prireditve in sestanke kolektiva in s pisarniškim prostorom. Mehanična delavnica je dobila novo zgradbo. Tudi zgradbe in stroji za sejanje cinkovega prahu so povojna pridobitve.

V kemičnih obratih so montirali novo napravo za proizvodnjo natrijevega sulfida, povečali pa so tudi ostale naprave tako da se je kapaciteta dvignila za 100%. Lani so zgradili moderno napravo za proizvodnjo žveplene kisline po Petersonovem postopku s kapaciteto 60 ton v 24 urah.

Glavni tovarniški obrati

Pražilnica cinkovih koncentratov s štirim mehaničnimi pražilnimi pečmi ter s polmehaničnimi napravami za dokončno izpraženje ter zmanjanje rude. — Topilnica surovega cinka z 10 destilacijskimi pečmi. — Naprava za proizvodnjo finega in redestilirane cinka. — Plinarna z 12

dve valjni progi na parni pogon in manjša na električni pogon. Valjarni je priključen poseben oddelek, kjer se cinkove plošče brusijo in polirajo, oziroma se jih z obdelavo s kremenčevim peskom napravi močne. Te plošče, kakor tudi avtotipljske in offset plošče uporabljajo v tiskarstvu. — Naprave za proizvodnjo žveplene kisline. — V napravi za proizvodnjo superfosfata je nameščen razkrojevalec za mešalnikom. Tu se surovi fosfat razkrajajo v žvepleni kislini. Superfosfat prenaša v skladišče nad 100 m dolga transportna naprava na akodele. V njej je tudi naprava za absorbcijo plinov, ki nastajajo pri proizvodnji superfosfata. Ti plini se izrabijo za pridobivanje sllkofluorida.

V kemičnih obratih vidimo 3 stolpa za raztapljanje bakra v žvepleni kislini, mlne in drobilce, več mehaničnih peči, sušilne peči, aparature za oksidacijo svineca, kotle za kuhanje lužil, vakumske črpalke, kompresorje, mnogo kadi in zabojev za čiščenje lužin in kristalizacijo, izparilne ponve, mokre in suhe filtre, zračno sejalnike in naprave za obnavljanje porabljenega šprita.

Tovarna ima svoje mehanične in elektrodavnice, ki so opremljene z mehaničnimi kladivi in ognjišči, s stroji za obdelovanje kovin ter s pripravami za avtogensko in električno varjenje. Podjetje ima svoj gradbeni oddelek z mizarsko delavnico.

Za povezavo tovarne z bližnjim kolodvorom ima podjetje 2 industrijska tira, ki služita za dovoz surovin in pogonskega materiala ter za odpremo izdelkov.

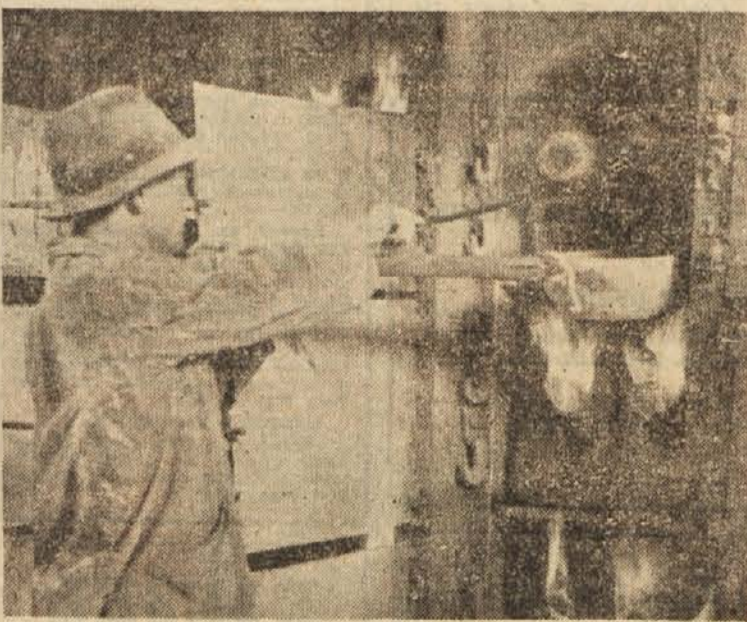
Tovarniški proizvodi

Surovi cink — cinkov prah — Rafinirani cink — Fini cink — Redestilirani cink — Cinkova pločevina raznih dimenzij in formatov — Cinkovi protektorji za kotle — Cinkove pralnice valovite — Avtotipljske plošče — Offset plošče — Žveplena kislina 60 B6 — Cinkovo belilo, zlati pečat, beli pečat, zeleni pečat, rdeči pečat — Kromov galun — Natrijev hidro-sulfid — Natrijev sulfid, surovi — Natrijev sulfid, čisti — Cinkosulfat — Natrijev sllkofluorid — Bariljev sulfid — Zelena galica — Litopon — Ultramarin — Svinčeni minji 30% — Svinčeni minji 32% — Svinčena glajenka čista — Superfosfat — Modra galica — Metalli

V valjarni uslužnostno valjamo tudi svinec, kositer in srebro

so domače tudi razne rude in kemične spojine ter embalaža. Kot surovine služijo za predelavo med drugimi: surovi cink, cinkov prah in žveplena kislina iz lastne proizvodnje.

Podjetje je edina tovarna v državi, ki do danes proizvaja cink. Kako važna je proizvodnja Cinkarne za našo industrijo naj nam pokaže naslednjih nekaj primerov: Cinkov prah potrebujejo tovarne mila in klesa, vse vrste cinka razen prahu pa uporabljajo poenokovalnice in lvarne zlitine. Tovarne lakov in barv so navezane na izdelek litopon, usnjarska in tekstilna industrija pa potrebuje natrijev hidrosulfid, natrijev sulfid usnjarska še posebej kromov galun,

Delavec pri delu pred destilacijsko pečjo

tekstilna pa metali. Široki potrošnji in tovarni lakov ter barv nudi Cinkarna ultramarin, vinogradništvu pa modro galico.

Težje je s surovinami, katere je tovarna prisiljena še uvažati. Cinkarna je ves čas pred vojno in še dalje do resolucije Informbiroja dobivala iz Češke visoko ognjoodporna glina, leta 1948 pa je ta dobava odpadla in si je tovarna pričela iskati nove vire. Tako glinice potrebuje tovarna za izdelavo retort, v katerih se vrši destilacijski proces pri temperaturi do 1400 stopinj. V kolikor glinice in šamoti teje temperaturi ne odgovarjajo, so možne v toplilnici prave katastrofe. Retorte se rušijo in izko-

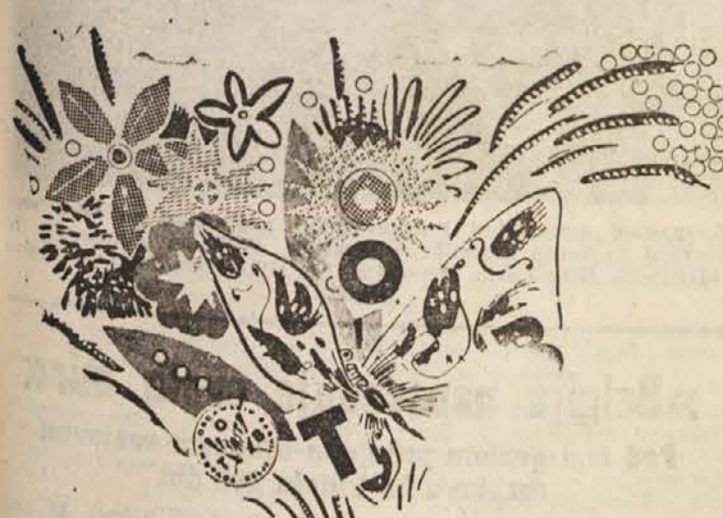
ni in je zato tudi os zamašnjaka nagnjena. Obenem so se znižale tudi temeljne plošče valjarskega ogrodja. Posledica so težki lomli na samih progah valjarne in grozi ustavitve obrata. Podjetje je računalo na težave s staro valjarno in četudi ne bi bilo poplave, bi prešlo k remontu cele valjarne, ki bo elektrificirana. Električna proga bo stekla že proti koncu letošnjega leta, seveda če bo povečana trafopostaja pravočasno dovršena. To pa je spet odvisno od deviz. Kapaciteta obnovljene valjarne bo za 40% višja od dosedanje.

Največji problem čuti tovarna v proizvodnji žveplene kisline. Avgusta 1954 so pričele delovati nove naprave

Dependansa cinkarnarjev v Logarski dolini

Mlada tovarna z veliko bodočnostjo

osnovi takih planov (in po »osjećaju«, kot se je izrazil predstavnik Zvezne zbornice na skupščini Kemične industrije aprila letos v Ljubljani).

Dočim je bilo potrebno pred leti, ko se je industrija organskih barvil šele pričela razvijati, uvažati velik del surovin za proizvodnjo, se z rastočo zmogljivostjo domače kemične industrije vse bolj manjšajo potrebe uvoza in danes potrebuje TOB pri proizvodnji žvepljenih barvil komaj še 20% uvoženih surovin in za AZO barvila 65%. Tako za žveplena, kot za AZO barvila se bo odstotek uvoznih potreb znatno skrčil, ko bo tovarna končno dograjena. Če upoštevamo velike potrebe naše industrije, ki je navezana na porabo organskih barvil pri svojih proizvodih, vidimo, da je država že danes, z dosedanjim delom tovarne prihranila velika devizna sredstva.

Investicije

Podjetje je planiralo za prihodnja tri leta potrebo ca 780 milijonov investicijskih sredstev. Upoštevana je gradnja objektov, strojnih naprav in montaža. Zaradi imobilizacije denarnih sredstev, odnosno skrajšanja investicij v industriji na splošno, se bo program izgradnje verjetno časovno podaljšal, najpo pa potrebuje tovarna vsaj 14 milijonov za dograditev že začetih investicijskih del. Gre predosem za

več mogoče količinsko dvigniti produkcije in razširati asortimentov. Zaradi prostorninske utesjenosti je podjetje že pri sedanjih višini proizvodnje prisiljeno na improviziranje raznih strojnih naprav.

Komerciala: premajhni obratni krediti ...

Komercialno in finančno vodstvo podjetja tarejo skrb zaradi premajhnega obratnega kredita. Zadosna obratna sredstva so namreč temelj za realizacijo povečane proizvodnje in, kot pravijo komercialisti v podjetju, se obseg proizvodnje ne bo mogel dvigniti po predvidenem planu, če banka ne bo imela možnosti povečati teh sredstev. Današnji bančni predpisi omogočajo povečanje obratnih sredstev šele po izvršeni povisani realizaciji. To pa je mogoče doseči šele z zadostnimi obratnimi sredstvi. Tako se vrtilo podjetje in banka v začaranem krogu togih predpisov. In če res ne bi našli pravočasnega izhoda, bo nastala velika gospodarska škoda. Tekstilna in druga podjetja bi bila spet prisiljena uvažati barvila in trošiti znatno večja devizna sredstva.

Kako je s kadrom?

Dočim imajo stara industrijska podjetja s tradicijo tudi ustaljen delovni kader, je »Tovarna organskih barvil« šele pionir v svoji stroki in čuti pomanjkanje kvalificirane delovne sile. Podjetje orje ledino tudi pri usposabljanju kadrov in je že organiziralo razne strokovne tečaje, ki pa niso dali zaželenih uspehov. Vodstvo ima vtis, da imajo delavci nek nerazumljiv pomislek glede zaposlitve v tovarni in smatrajo delo z barvili le kot začasno. To gotovo povzroča nezainteresiranost do izpopolnjevanja v stroki, seveda poleg dejstva, da je delo v proizvodnji barvil zelo umazano in zdravju škodljivo. Vodstvo tovarne skrbi za higiensko tehnično zaščito, a kot marsikje drugod so vročki nesreči v zanemarjanju varnostnih predpisov. Naj navedemo poučni primer: delavcu je brizgnila v oči kislina, ker se ni zavaroval z naočniki, ki jih je imel privezane okrog vratu. Bil je nemudoma prepeljan v mariborsko bolnišnico, kjer so mu oči rešili in po ozdravljenju se je zahvaljeval na upravi za hitro pomoč. Ta delavec je imel srečo, da ni izgubil vida, a vedno ni te sreče...

Tarijni pravilnik zagotavlja delavcem pravico do posebnega dodatka, vsi, ki so zaposleni na zdravju škodljivem delu redno dobivajo mleko, urejene so kopalnice in v zadnjem času se je podjetje odločilo dati delavcem poleg zaščitnih oblek tudi zaščitno perilo. In vendar je

odstotek poklicnih obolenj še velik, higiensko tehnična zaščita pa išče še novih možnosti za zdravstveno zaščito in pričakuje pobud ter predlogov tudi od samih delavcev.

Ni strokovnjakov ...

Iz tega razloga, ker je namreč industrija barvil še v začetnem razvoju, primanjkuje tovarni visoko kvalificiranih strokovnjakov. Današnji absolventi tehničnih fakultet se še ne zavedajo velike pomeni in industrijskega razvoja organske kemije. Uprava je že posredovala na dekanatu fakultete v Ljubljani

in opozorila absolvente, da jim nudi plačano delo v tovarni za diplomsko dizertacijo, a odziva ni bilo. In kot povsod se tudi tu pojavlja pereče vprašanje nastavitve teh nujno potrebnih kadrov, brez katerih si nadaljnega razvoja industrije organskih barvil ni mogoče misliti.

Prav zaradi vseh težav je treba dati kolektivno priznanje, da je s svojim prizadevanjem in razumevanjem težkih okoliščin, v katerih gradimo svojo socialistično industrijo, z lastnimi silami postavil veliko osnovo velike industrije, ki nas bo osamosvojila tudi pri potrošnji organskih barvil.

V industrijski četrti Celja, v Čretu, raste zadnja leta moderna tovarna, ki se že na zunaj razlikuje od ostalih industrijskih objektov. Če ne bi že od daleč opazili na pol dograjenega dimnika, bi mislili, da so v teh stavbah z velikimi okni prostorni šolski razredi ali uradi. Čim se približajo ograji, ki obkrožajo poleg prvih zgradb velik kompleks zemlje, spoznamo, da je tovarna še v izgradnji, da to veliko dvorišče čaka na kopače, zidarje, inženirje in monterje, ki bodo v prihodnjih letih uredili zamisel o prvi veliki industriji organskih barvil v Jugoslaviji. Šele takrat, ko bodo pod streho vsi predvideni objekti in bodo v vseh zapeli stroji, bo tovarna zaključena celota.

Vse naše tovarne, ki potrebujejo pri svoji proizvodnji anilinska barvila, so bile prav do pred kratkim odvisne le od uvoza. In take industrije je pri nas precej: usnjarska, papirna, živilska, predvsem pa tekstilna in končno še široka potrošnja ter obrtna dejavnost. Smela je bila odločitev, da bomo pri nas gradili industrijo organskih barvil. Saj za začetek ni bilo pri roki drugega, kot odločna strokovnjakov, gradnja takih tovarn pa je bila doslej domena le industrijsko najbolj razvitih držav in še te so si medsebojno pomagale.

Ceprav brez izkušenj v delu te vrste, je našim mladim strokovnjakom vendar uspelo, da so korak za korakom osvajali komplicirane izdelavne postopke anilinskih barvil in drugih organskih kemikalij. Pa ne sanjo to. Treba je bilo skonstruirati izdelavne naprave in objekte ter jih izdelati. Tudi te nprave in objekti so delo domače industrije.

Začetna študijska dela za izgradnjo Tovarne organskih barvil je izdelal Zavod za industrijska raziskovanja v Ljubljani. Kmalu pa je tovarna prevzela tudi študijska dela in se samostojno razvijala dalje.

Prvi vidni uspeh nastajajoče tovarne se je pokazal v letu 1950, ko je v njenem poizkusnem obratu v Podgradu pri Ljubljani stekla v industrijskem merilu poizkusna proizvodnja prvega barvila, in sicer žveplena črna barvila za barvanje bombaža, stanične volne, umetne svile in ostalih rastlinskih vlakn.

V naslednjih letih je tovarna že krila vse potrebe jugoslovanske tekstilne industrije po žvepljenem črnem barvilu, ki je najbolj množično barvilo te industrije.

Vzporedno z delom poizkusnega obrata v Podgradu so rastle tovarniški objekti novega podjetja v Čretu. V letu 1952 je tovarna v Celju že pričela prevzemati posamezne izdelavne obrate in osvajala že tudi izdelavo drugih barvil. Ob koncu leta 1953 je ob skrajnih naporih celotnega kolektiva razvoj podjetja v Celju popolnoma osamosvojil in se ločil od poizkusnega obrata v Podgradu. V tem času nam je tovarna dajala že sledeče proizvode:

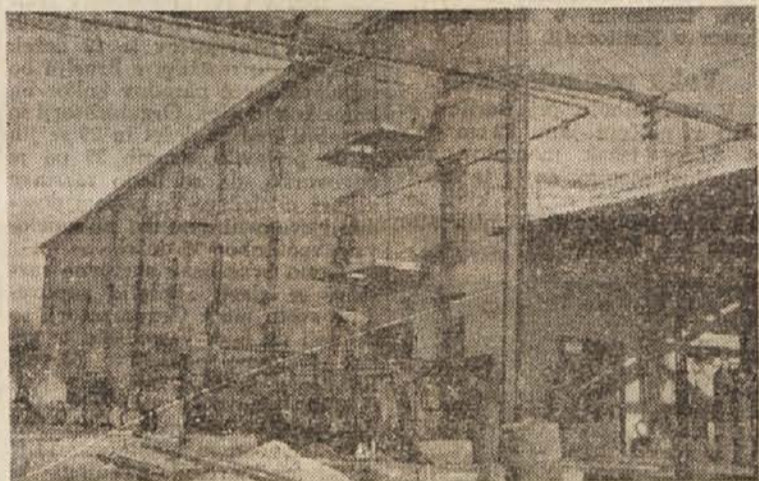
Žvepleno črno, modro, rjavo in sivo barvilo, redukcijsko olivo, no kislino, natrijev tiosulfat, sredstva proti moljem in več vrstnih produktov, tako zvanih intermediatov.

Razvoj tovarne je šel nenehno naprej, stvelilo novih izdelkov se je vzporedno s količino dvigalo. Najbolj vzpon nam kaže prehod iz leta 1954 na leto 1955 in predvidevanje proizvodnje 121% količinsko povečanje izdelkov.

V bližnji bodočnosti namerava tovarna zaključiti celo paleto osnovnih

nih nijans žvepljenih barvil, obenem pa že s svojo polindustrijsko proizvodnjo pristopa k naslednji veliki skupini organskih barvil. To so AZO-barvila, ki se pod nazivi direktna, kislota, krom in polovljena množično uporabljajo za barvanje vseh vrst tekstilnih tkanin, usnja, papirja itd.

Če pogledamo današnje proizvodnjo Tovarne organskih barvil v Celju, lahko rečemo, da že krije nad četrtino potreb vseh organskih barvil, katere je morala jugoslovanska industrija prej v celoti uvažati iz inozemstva. Na drugi strani pa je

Oddelek za izdelavo monoklorbenzola in solne kisline

količina uvoženih surovin, potrebnih za proizvodnjo tovarne, minimalna, tako da njena produkcija omogoča znatne devizne prihranke.

Ko bo v prihodnjih letih stekla predvidena proizvodnja AZO-barvil, bo tovarna v Celju izdelovala v glavnem dovolj organskih barvil za potrebe vse naše industrije, ima pa tudi velike možnosti izvoza.

Surovine

Eno osnovnih surovin za žveplena barvila, benzol, daje tovarni »Koksarna« v Lukavcu. Ta benzol je odlične kvalitete, kristalno čist, res enakovreden uvoženemu.

Solitrno kislino je moralo podjetje uvažati do srede preteklega leta, od tedaj pa ga dobavlja tovarni »Azotara« Gorazde. Zaenkrat je tovarna vezana na uvoz žvepla in deloma tudi natrijevega sulfida, katerega sicer producira sosednja Cinkarna, vendar njena proizvodnja ni zalostna za kritje vseh potreb naših industrijskih podjetij.

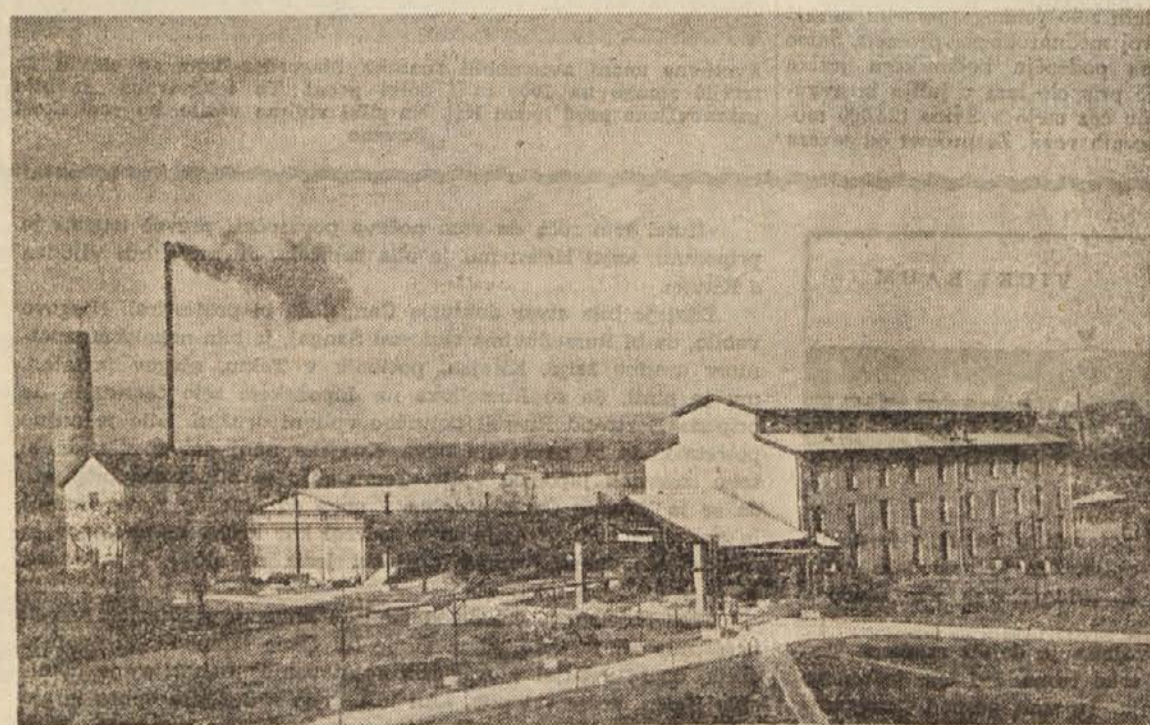
Problematično postaja vprašanje nabave žveplene kisline. Kemična industrija »Zorka« Sabac je namreč odpovedala dobavno pogodbo. Ta tovarna izdeluje žvepleno kislino, iz iste pa superfosfate, vendar bi bila za njene produkte prav dobro uporabna žveplena kislina, kakršno proizvajajo celjska »Cinkarna«. Na žalost pa ta nima cistern za prevoz. Za proizvodnjo organskih barvil pa je domača kislina iz celjske Cinkarne prešlebe koncentracije. Tovarna pričakuje, da bo stvar pravilno rešila Zvezna industrijska zbornica, ker bi v nasprotnem slučaju nastal v tovarni zastoj v proizvodnji.

Podjetje uvažata tudi razne organske kemikalije, intermediate, potrebne v proizvodnem postopku organskih barvil. Zaradi varčevanja z devizami tudi tu ne gre brez težav, po mnenju vodstva podjetja predvsem zato, ker so ostale kemične tovarne iz podsekcije Zvezne industrijske zbornice postavile pretrano visoke plane za uvoz surovin, dočim je TOB prijavila realne potrebe. Kvota razpoložljivih deviz pa je bila razdeljena procentualno na

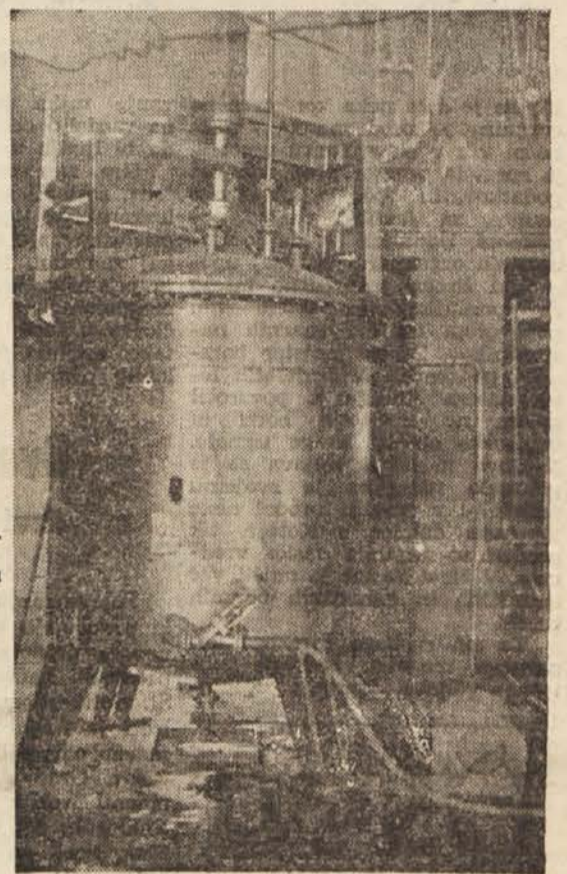
dokončanje del na tovarniškem dimniku in za montažo že nabavljene strojne opreme. Upravni odbor tovarne je posil pri Izvršnem svetu LRS in OLO Celje za dodelitev minimalnega investicijskega kredita.

Podjetje je na tesnem

Doslej zgrajeni prostori so tako racionalno izkoriščeni, da v njih ni

Obratno posloplje žvepljenih barvil, skladišče in kotlovnica

Oksidator za izdelavo modrega barvila v obratu žvepljenih barvil

»ELEKTRONSKA UŠESA« IN DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE

V hiši, na ulici in celo v samotni kopalnici nihče ni več varen pred prisluškovanjem »elektronskih ušesa«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

New York, maja

PISMO IZ ZDA

V ZDA je pravzaprav prepovedano prisluškovati. Pred sodiščem je prepovedano navajati podatke, do katerih je prišel človek tako, da je posnel tuje pogovore na magnetofonski trak. To je po mnenju Američanov načelo, da je privatni pogovor isto kakor privatna lastnina. Privatna lastnina pa je v tej deželi nedotakljiva. Toda načelo glede prisluškovanja v ZDA čedalje bolj kršijo.

Mednarodni slepar in denarni mototec Serge Rubinstein vse življenje ni storil nič koristnega.

steina, je uporabljal prisluškovanje za izsiljevanje ali za to, da je neposredno preprečeval ukrepe svojih nasprotnikov. Ko pa je policija izsledila njegovo organizacijo, so časniki nenadoma nehali pisati o tem. Za zadevo so se začeli zanimati tudi poslanci države New York in celo Kongres v Washingtonu. Začela se je preiskava, ki je pokazala, da je nedotakljivost privatnih pogovorov, stanovanj itd. v ZDA že zdavnaj konec. Kongresni odbor je ugotovil, da je prisluško-

zapestno uro. V Washingtonu se je nedavno zagovarjala pred sodiščem skupina policajev, ki jo je bila podkupila skupina tolovajev. Med dokaznim gradivom je bil tudi trak, ki ga je med tolovaje vtihotapljeni policaj posnel s takšnim aparatom.

Izum teh aparatov je omogočil, da so začeli izdelovati tudi žepne radioaparate. Kmalu so začeli izdelovati tudi majhne radijske postaje. Takšna radijska postaja, komaj tako velika kakor cigaretna škatlica, postavljena v

ko uporabljajo napravo, s katero prisluškujejo telefonskim pogovorom, čeprav slušalka ni povezana z žico. Človek sedi v sobi pred pisarno in sliši s to napravo vsako besedo, izgovorjeno na telefonu v sosedni sobi. Isto lahko stori tudi iz sosednjega poslopja. Če pa nasloni mikrofona na zid, lahko prisluškuje pogovoru v sosednjem stanovanju.

Ameriški zakonodajalci si belijo glave, kaj bi storili s tem tehničnim napredkom. Na eni strani je njihova dolžnost braniti privatno lastnino, gmotno in negmotno (v katero sodijo izgovorjene besede), na drugi pa je prisluškovanje sistem, katerega zakonitev zahtevata državno tožilstvo in pravosodno ministrstvo za boj proti »komunističnemu rovarjenju«. Kako se bodo ustavne pravice sprijaznile s prisluškovanimi svoboščinami, še ni znano. Morda to vprašanje sploh ne bo urejeno po zakoniti poti. Praksa že tako sama utira pot »elektronskim ušesom«.

Jaša Levi

Ko ga je dala neka konkurenčna organizacija pred meseci v razkošni vili v New Yorku umoriti, je spravila preiskava na dan več podatkov, ki bodo ostali strogo zaprti, za javnost pa so pomembni. Ugotovili so, da je Rubinstein organiziral ali vsaj uporabljal široko razpredeno mrežo za prisluškovanje telefonskim pogovorom svojih denarnih nasprotnikov. Bil je mojster borznega podzemlja. V tridesetih letih našega stoletja je povzročil polom na francoski borzi in francoske oblasti so ga izgnale. Njegova moralna veljava se je pokazala tudi, ko je svojemu prijatelju v Angliji prodal neke japonske delnice s Koreje, tik preden so izgubile vsako vrednost. V New Yorku je umrl več ameriških in kanadskih borznih tvežev.

Ta sin ruskega carskega denarnega mototca podobne moralne veljave, Sergeja Rubina-

vanje tujim pogovorom možno na razdaljo celih 300 metrov, ne da bi ljudje to opazili. Gre za »parabolični mikrofona«, sestavljen iz plošče in »teleskopskega topa«. Ta aparat za prisluškovanje na daljavo je dokaj zamotan. Mnogo preprosteje je prisluškovanje z miniaturnim magnetofonom, ki ga lahko nosi človek v žepu. Njegovo »uho« je tako majhno, da si ga človek lahko pritrudi pod ovratnico ali

hotelski sobi ali pisarni, prenaša vsako izgovorjeno besedo na sprejemnik, ki ga lahko postavi človek kjerkoli daleč naokrog. Sledili so novi izumi in stvar je prišla tako daleč, da lahko montirajo majčkene radijske postaje v čevlje, iz katerih prenašajo na sprejemne postaje vsak sum in pogovor. To bi bila pravzaprav šele nevarnost prihodnosti. Toda v ZDA uporabljajo tudi sredstva, zelo učinkovita v naših dneh. Ta-

Dva nova predora pod Alpami

Prvi pod St. Gotthardom, drugi pa pod Malim St. Bernardom

Posvetovanju strokovnjakov, ki proučujejo vprašanje graditve novega predora pod Alpami, so predložili načrte o predoru pod St. Gotthardom. Načrte je več let izdelovala skupina inženjrov. Gre za eno največjih javnih del naših časov. Graditelji bi morali premagati velike tehnične težave. Predor bi bil dolg 45 km, visok 20 m, širok pa 15 m. Cestišče za avtomobile bi bilo široko 10 m. Vežal bi Giornico (400 m nad morskovo višino) in Amsteg (522 m nad morskovo višino) in zgrajen bi bil 500 m pod ravnino sedanjega predora pod St. Gotthardom. Imel bi tri nadstropja, prvo za železniški, drugo za cestni promet, v tretjem pa bi bile ventilacije in naprave za odstranjevanje plinov. Stroški bi znašali približno 1.200.000.000 švicarskih frankov in amortizirali bi se s prispevki od železniškega in avtomobilskega prometa. Za vožnjo skozi novi predor bi bilo treba plačati 40 švicarskih frankov.

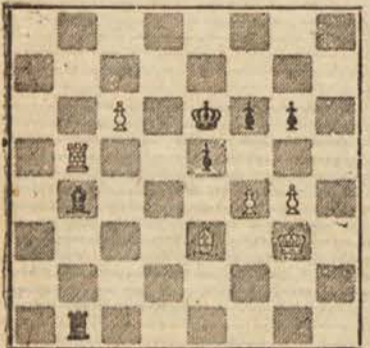
Svicarska javnost pa se hkrati zanima za zgraditev predora pod malim St. Bernardom, ki bi bil tudi zelo velikega pomena za razvoj mednarodnega prometa. Samo na področju Bodenskega jezera je prispelo lani v juliju in avgustu čez mejo v Švico 124.000 motornih vozil. Za promet od severa

proti jugu in nazaj prek Alp bi bil ta predor zelo važen. Pritegnil bi večino motornih vozil iz nordijskih držav in Nemčije prek Konstanze, Lindaua in Bregenza v Švico in dalje v Italijo, proti Milanu, Genovi, Torinu in na riviero.

Odlčna igra dr. Vidmarja

Naš vele mojster dr. Vidmar je bil nekako izredno nevaren nasprotnik. V gornji poziciji je, kot beli, krasno zaključil partijo. Pogtejmo:

1. f5+! gxf2. 2. gxf2 Kd6 (če črni vzame, gre bel kmet v damo). 3. Txb4!! Krasna žrtev. 3... Txb4 4. Lc5!! Odlčno igrano. 4... Kc5 5. e7 in bel dobil damo. Menda je bila »žrtev« bivši kandidat za svetovnega prvaka Nemec dr. Tarrasch.

Einsteinov življenjepis

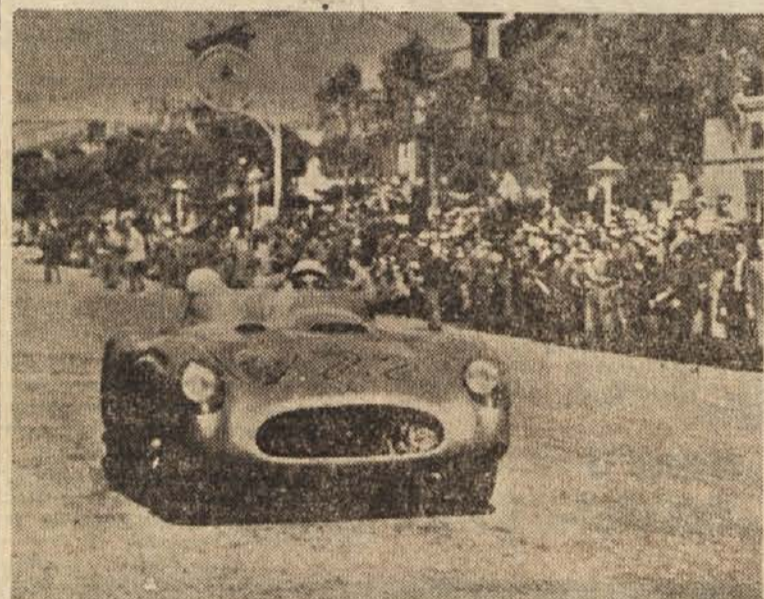
V založbi Tudor Publishing Company izide 23. maja življenjepis, ki ga je napisal pokojni prof. Einstein sam o sebi. Pred smrtjo je dal rokopis na razpolago založbi s pogojem, da njegov življenjepis ne bo objavljen pred njegovo smrtjo. V njem Einstein podrobno opisuje svojo mladost, okolico, učitelje in svoja gledišča o raznih zadevah.

Novo cepivo preiskujejo

Posebni odbor ameriške zdravstvene službe se je te dni sestel v Washingtonu, da bo proučil primere 33 otrok, ki so po cepljenju s Salkovim cepivom zboleli za otroško paralizo. Naloga odbora bo ugotoviti, kakšna je zveza med obolenjem in cepivom, izdelanim v laboratoriju Cutter v Kaliforniji.

Velik mamutov zob

V Tempelhofu pri Berlinu so našli v peščeni jami 22 cm dolg in 3,5 kg težak mamutov zob. Arheologi menijo, da je ta izredno dobro ohranjeni zob, ki je ležal 22 m globoko v zemlji, star kakih 100.000 let.

Svetovno znani avtomobili znamke Mercedes-Benz so slavili že tretjič zmago na 1000 milj dolgi progi. To tekmovanje je bilo ustanovljeno pred tremi leti. Na sliki vidimo vozilo, ki vozi skozi Raveno

Z znanimi ameriški Pulitzerjevimi nagradami so letos med drugimi nagradili ameriškega pisatelja Williama Faulknerja in skladatelja Gian-Carla Menottija. Na sliki levo Faulkner, desno Menotti.

»Belgija napoveduje svetu mir«

Pod tem geslom prirejena trideseta svetovna razstava bo trajala 200 dni

O svetovni razstavi, ki bo leta 1958 v Bruslju, smo že poročali. Tuji časniki čedalje obširneje poročajo o pripravah, čeprav se bodo odprla vrata te velike svetovne prireditve šele čez tri leta. Bruseljski občinski svet je določil za trideseto svetovno razstavo veliko razstavišče na robu mesta blizu grada Laekena. Dela na gradbišču bodo končana šele čez tri leta. Simbol razstave bo velika zvezda s petimi različno dolgimi kraki in s številko 58. Na razstavi bo sodelovalo nad 50 narodov. Zadnja svetovna razstava je bila leta 1939 v New Yorku. Bruseljska svetovna razstava bo torej hkrati tudi proslava 100-letnice prve svetovne razstave, ki je bila leta 1851 v Crystal Palace v Londonu. Na njej je sodelovalo kakih 17.000 razstavljalcev iz 12 dežel. Na svetovni razstavi v Bruslju bo sodelovalo več narodov kakor na katerikoli doslej. Organizatorji so povabili nad 80 dežel in 25 se jih je že prijavilo, drugih 25 pa je odgovorilo, da se bodo razstave najbrž udeležile. Na nobeni dosedanjih svetovni razstavi ni sodelovalo več kakor 35 dežel. Geslo bruseljske svetovne razstave se glasi: »Belgija napoveduje svetu mir.« Organizatorji so sklenili da bodi v središču te velike svetovne prireditve človek. Razstavniki katalog obsega v petdesetih skupinah najrazličnejše dejavnosti s področja gospodarstva, znanosti in umetnosti. Trije veliki mednarodni paviljoni, ki jih pomagajo graditi tudi Zdravniki, narodi, so skupno delo narodov, posvečeno gospodarstvu in umetnosti. Znamenje razstave bo orjaški atomski model: simbol moči, ki bi lahko služila človeku v mirnem času, kakor tudi za uničenje. Na 200 ha obsegajočem stavbišču bo stalo 140 metrov visoko jekleno ogrodje z devetimi velikanskimi jeklenimi oblami, velikimi kakor gazometri. To bo dve sto milijardkratno povečanje uranovega kristala. Morda bo ta simbol pozornice za Bruselj značilen tako, kakor je zdaj za Pariz Eifflov stolp ali za Dunaj orjaško kolo. Sicer pa so tudi Eifflov stolp zgradili za svetovno razstavo. Svetovno razstavo v Bruslju bodo odprli 3. aprila 1958 in tra-

KROJASKI RACUN

Zdravnik pravi nervoznemu bolniku: »Zastran denarja si preveč belite glavo. Pred nekaj tedni je prišla k meni bolna žena, ki ni mogla spati, ker jo je preveč skrbelo, kaj bo v neporavnanim krojaskim računu. Svetoval sem ji naj ne misli več na to, zdaj pa se počuti zelo dobro.«

»Vem, gospod doktor,« pravi bolnik, »tisti krojač sem namreč jaz.«

»No da, ptic ne posnemate slabo, vprašanje pa je, če znate tulti peti.«

Hotel VICKI BAUM
ROMAN **Sangaj**

»Radoveden sem, kdaj bo moč potovati v Peking,« je dejala Helen, da bi odvrnila pogovor od opija. »To je naslednja točka najinega programa. Je pač smola, če pride človek sem ravno v začetku vojne.«

»Na Kitajskem je zmeraj kje vojna,« je dejala madame Tis-saud. »Tega človeka ne sme jemati tako resno. Pri tem je mnogo baharije. Glejte, doktor Čang prihaja. Tu smo, gospod Čang, tu!«

Doktor Čang je bil oblečen v pravkar zlikano, belo obleko iz šantunške svile, v roki pa je držal nov panamski klobuk. Nosil je bele čevlje, svetlozelene svilene nogavice in ovratnico iste barve. Dišal je po lasnem olju in kolonjski vodi. »Oprostite, prosim, da prihajam tako pozno,« je dejal v vljudni zadregi.

»Nič hudega. Menim, da se bomo lahko vsega dovolj nagle-dali,« je zamrmral Russell. Bil je že od začetka proti temu, da bi sprejela Kitajčevu vabilo. Toda Helen je razganjala rado-vednost in hotela je videti vse, v vsakem kraju kamor sta prišla. On, Bertie, ni našel v sebi dovolj odločnosti, da ne bi storil česar-koli, kar je hotela storiti njegova žena.

»Hotel sem reči, da vam nočeva povzročati preveč truda,« je pripomnil, kajti Helen mu je bila zabičala, da mora biti vljuden s Kitajci.

Zdaj je bila stvar doktorja Čanga, da bi protestiral. Njegovo vabilo, da bi Russellovima razkazal Sangaj, je bila nekakšna izpol-nitev uradne želje. Kitajski poslanik v Tokiu, njegov prijatelj, mu je pisal, da so Russellova na Japonskem zelo častili, in da pripada Bertrand Russell politično vplivni družini. Bilo je nujno potrebno, da bi napravila nova Kitajska nanj dober vtis, da bi tako izravnali japonski vpliv. Temu cilju je bilo treba pripisati, da se je Yutsing Čang, oblečen v novo od pete do glave, duhteč in nasmijan, ves v ognju in v zadregi kar krivil od poklonov in mnogih vljudnosti, čeprav angleški jezik ni nič kaj prikladen za to.

Pred hotelom je čakala velikanska limuzina s šoferjem v beli uniformi; bil je avto, ki si ga je bil Čang izposodil od svojega očeta, da bi vzbujal v Angležih spoštovanje. Baharija, je pomi-sliła Helen, ko je vstopila. »Ali je res, da v Sangaju dobro igrajo polo?« je vprašal njen mož. Doktor Čang je smeje priznal, da se na to prav nič ne razume.

»Baje tudi v Hongkongu dobro igrajo polo,« je menil Russell. »Moj oče ima skupino glinastih figur iz dinastije Tang,« je dejal doktor Čang, »ki vas bo morda zanimala. Gre za polo tim žensk na konjih v njihovih dolgih oblekah in širokih rokavih. Dokaz, da so igrali na Kitajskem polo že pred dobrimi tisoč leti in da je moral biti celo sila priljubljen, tako da se niso ukvarjali z njim samo moški, marveč tudi ženske.«

»Res je, res,« je pritril Russell, ki je bil v zaspani nestrp-nosti nehal slediti dolgovznetemu stavku.

Doktor Čang je vzel trobilo in nekaj zaklical šoferju po kitajsko. Še v zadnjem trenutku ga je odvrnil od tega, da ni vozil po zanemarjenih in umazanih okrajih vzdolž Sochow Creeka.

Bil je zelo razburjen, kakor zmeraj, če je bilo treba dokazati, da je Kitajska zelo napredovala. V njem je bila čudna mešanica čustev: zaničevanje neizobraženih in barbarških ljudi iz drugih delov sveta, sovraštvo proti pritepecem, ki so iztiskali iz dežele denar in pot, grenko sramovanje spričo narodnih slabosti ljudi in občudovanje predrznežev. Čudovita mešanica, s katero je bilo povsod pobarvano občevanje med vzhodnjaki in zahodnjaki...

»Za nekaj minut se ustavimo v neki šoli,« je rekel svojima gostoma. »Otroci uprizarjajo kratko gledališko predstavo in zdi se mi, da vaju bo zanimalo videti, kakšne uspehe žanje Kitajska na področju vzgoje.«

Helen je opazila izraz prestrašenosti na obrazu svojega moža in ga je prehitela. »Seveda,« je dejala. »Sole so bile zmeraj moj konjiček.«

Ob teh bodrilnih besedah je Yutsing oživel. »Prihodnji teden vam bom lahko pokazal res nekaj presenetljivega: taborjenje ka-njih pet tisoč skavtov iz vse pokrajine Kiangel. To pa je moj konjiček, gospa Russellova. Mladina, novi rod! Našim starim ljudem se je težko preučiti, novi rod pa bo čisto drugim ljud-stvom štirideset let v puščavi, preden je dorasel boljši rod. Kaj je štirideset let? Kaj je štiri sto let v prebujenju naroda?«

Helen se je ozrla na razvnetega Kitajčeka. »Ali ste poznavale biblije?« je vprašala vljudno.

»Kristjan sem,« je odgovoril doktor Čang skromno. Bertie se ni udeleževal pogovora.